

ГОРИ
С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ
НА ТЕРИТОРИЯТА НА
ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО „ШЕРБА”

РАЗРАБОТИЛ:
ЕКОКОНСУЛТ 97 ЕООД
2012 г.
Актуализиран 2025 г.

Настоящото проучване е извършено през 2012 година като разширение и допълнение на Доклада за определяне, управление и мониторинг на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на Държавно ловно стопанство „Шерба“ (бившето ДГС Старо Оряхово), извършено през 2007 г. съгласно договор № 2006-064-POG/01.09.2006 г. на програма на ООН за развитие (ПРООН) и в изпълнение на принцип 9 на сертификационната система на FSC.

След обединението на ДГС „Старо Оряхово“ с ДЛС „Шерба“ през 2012 г., с настоящата разработка се предоставят данни за цялата територия, която юридически се води ТП ДЛС „Шерба“ към СЕВЕРОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ ДП - Шумен.

Седалището на ТП ДЛС Шерба се намира в с. Старо Оряхово.

На север от него се намират държавните горски стопанства „Провадия“ и „Варна“, на запад държавно горско стопанство „Цонево“, на юг – държавно горско стопанство „Айтос“ и държавно ловно стопанство „Несебър“, а на изток – Черно море (чрез горските територии в бившето ДГС „Старо Оряхово“).

Стопанството се намира между 420 54' и 430 04' северна ширина и 270 28' и 270 41' източна дължина по Гринуич. Обхваща част от Камчийско – Еминския дял на Стара Планина, югоизточните разклонения на Роякското плато, най-южните склонове на Момино плато и простиращата се между тях долина на река Камчия.

Релефът в района на стопанството обхваща източната част на Стара Планина, някои от ниските плата на Предбалкана и широката Лонгозна низина по долното течение на река Камчия.

Територията на стопанството се намира в Европейско-континенталната климатична област, в Умереноконтинентална климатична подобласт представена от Източен климатичен район на Дунавската хълмиста равнина, заема един пояс – Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори.

Общата площ на стопанство е 35946 ха, като сертифицираната площ е 35806 ха.

Основните дървесни видове в стопанството са благаун, цер, зимен дъб, полски ясен, габър.

Инвентаризацията и проучванията са направени съгласно указанията на ръководството за определяне на гори с висока консервационна стойност, изготвено с активното съдействие на ProForest в рамките на сътрудничеството между WWF и ИКЕА в областта на горите.

В Националното ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план ръководството дава и насоките за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящият документ, екипът се е ръководил основно от определенията, праговете и оценките посочени в ръководството. Всяка от дефинициите е адаптирана за всички земи и гори от горския фонд на територията на ДЛС Шерба, включително земите и горите от горския фонд собственост и/или временно стопанисвани от община Долни Чифлик. Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разработени конкретно и съобразно спецификата на горите и начина им на управление. Разработени са всички консервационни стойности, установени на територията на стопанството.

По време на предварителните проучвания бяха проведени срещи с ръководството на ДЛС Шерба, кмета на община Долни Чифлик и други заинтересовани лица. Извършено бе обучение на част от ръководството на стопанството по прилагане на методиката за определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност.

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. Концентрации на биологично разнообразие вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове, с глобално, регионално или национално значение

Тази ВКС е свързана с оценка на управлението на горите на територията на ДЛС Шерба във връзка с опазването на различни елементи на биологичното разнообразие. Тук се оценява, както въздействието върху видовете, така и върху екосистемите и тяхното функциониране.

За България в ръководството са определени следните компоненти:

- ВКС 1.1. Защитени територии и защитени зони
- ВКС 1.2. Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- ВКС 1.3. Критични концентрации на видове.

На територията на ДЛС Шерба е установено наличието и на трите консервационни стойности.

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии и зони, както следва:

1. Горски територии в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности и природни забележителности, обявени по ЗЗТ;
2. Горски територии в природни паркове, попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие, определени с плановете за управление по реда на ЗЗТ или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);
3. Горски територии в природни паркове, които нямат устройствени документи;
4. Горски територии попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) – Natura 2000 зони.

На територията на ДЛС Шерба има обявени шест защитени територии, които отговарят на т.1 от ВКС 1.1. Пет от тези територии са обявени като защитени местности (ЗМ), а една е обявена за природна забележителност (ПЗ) по смисъла на Закона за защитените територии. В границите на ДЛС Шерба попадат и резерват „Камчия“ и поддържан резерват „Киров дол“ и поддържан резерват "Вълчи преход", които площно не се включват в територията на държавното ловно стопанство и са управлявани от регионалните структури на Министерство на околната среда и водите.

Подробен данни за защитените територии в ДЛС Шерба са посочени в Таблица 1.

Таблица 1. Данни за защитените територии, попадащи в границите на ДЛС Шерба:

Защитена територия	Площ /ха/	Отдел/подотдел	Заповед за обявяване и режим по заповед	Цел на обявяване
Защитена местност „Михов дол“ Бивша Буферна зона на резерват "Вълчи преход"	86.9		3718/28.08.1975г.	Документи за обявяване: Заповед No.РД-531 от 12.07.2007 Режим на дейности: 1. Забранява се строителство на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа; 2. Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и естествения облик на местността; 3. Забранява се използване на химически средства за растителна защита;

				<p>4. Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места;</p> <p>5. Забранява се ловуване;</p> <p>6. Забранява се залесяване с неприсъщи за района дървесни видове;</p> <p>7. Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение;</p> <p>8. Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия;</p> <p>9. Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи и в поземления фонд;</p> <p>10. Разрешава се добив на сено.</p>
Защитена местност „Орлов камък“	0.4		<p>3718/28.08.1975г. РД-816/23.08.2002г. Прекатегоризация със заповед РД-531/12.07.2007г.</p>	Обявена с цел запазване на находищата от Червен божур и останки от степни гори.
ПЗ “Белите скали”	10.8	с обща незалесена площ 10.8 ха.	<p>Обявена за Природна забележителност със Заповед No РД - 486 от 17.04.2003 г., ДВ, бр. 48 от 23.05.2003 г. в землището на гр. Бяла, община Бяла.217 – 17,18 , с обща незалесена площ 10.8 ха.</p> <p>1. Забранява се всякакво строителство;</p> <p>2. Забранява се разкриване на кариери и геологопроучвателни и добивни работи;</p> <p>3. Забранява се алпинизъм;</p> <p>4. Забранява се нарушаване целостта на скалните образувания и всякакви други дейности, които могат да нарушат тяхното естествено състояние или да намалят естетическата им стойност.</p>	Опазване на уникален непрекъснат скален геоложки профил, представляващ геохронологка граница Крета - Терциер и съпътстваща я иридиево-редкометална аномалия.
ЗМ “Горска барака”	91.2	с обща площ 91.2 ха, от която залесена 89.7 ха и незалесена 1.5 ха.	<p>Обявена за природна забележителност със Заповед No.374 от 05.05.1982 г., ДВ бр. 39/1982 г. прекатегоризирана в защитена местност със Заповед РД-820 от 23.08.2002 г. ДВ бр. 86 от 10.09.2002 г., в землището на с. Юнец, община Долни чифлик.</p> <p>1. Забранява се извеждането на сечи, освен отгледни и санитарни</p> <p>2. Забранява се паша на домашни животни</p> <p>3. Забранява се строителството</p> <p>4. Забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се изменя както естествения облик на местността</p>	Опазване на вековна бугуново-горуново-буково-смесена гора.

<p>Защитената местност Лонгоза <i>Буферна зона на резерват "Камчия"</i></p>	<p>97.5</p>	<p> с обща площ 97.5 ха, от която залесена 95.7 ха и незалесена 1.8 ха.</p>	<p>5. Забранява се ловуването</p> <p>Обявена за буферна зона на резерват „Камчия“ със Заповед No 391 от 25.04.1983 г. ДВ ,бр.38 от 1983 г. на Комитета за опазване на природната среда, прекатегоризирана в защитена местност със Заповед No.РД-523 от 12.07.2007 г., изм. Заповед No.РД-315 от 12.05.2009 г., в землищата на селата Равна гора и Близнаци, община Аврен и селата Старо оряхово, Ново оряхово и Шкорпиловци, община Долни Чифлик.</p> <p>1. Забранява се събиране на диворастящи растения, плодове и семена;</p> <p>2. Забранява се употреба на химически средства за растителна защита;</p> <p>3. Забранява се лова;</p> <p>4. Забранява се движението на моторни плаващи съдове по река Камчия и други дейности, които са източници на шум, или животинския свят в резервата, с изключение на тези по новосъздадената т. 3 в частта на разрешителния режим;</p> <p>5. Забранява се всякакъв вид строителство;</p> <p>6. Забранява се изменението на водния режим на реката, замърсяването и с химически вещества, промишлени и битови отпадъци;</p> <p>7. Разрешава се извеждането в горите на отгледни, санитарни, групово-изборни и изборни сечи;</p> <p>8. Разрешава се косене на сено и селскостопанска дейност, каквато традиционно е провеждана в района;</p> <p>9. Разрешават се организирани туристически пътувания през светлата част на денонощието от устието на р. Камчия до границата на резерват "Камчия" при следните условия: 1. максимален брой на лодките - 5 броя; 2. максимален брой на местата във всяка лодка - 20 души; 3. нивото на шума на борда на лодките да не надвишава 45 dBA; 4. лодките да не спират по брега на реката, който е на територията на резерват "Камчия"; 5. лодките да не се движат срещу течението на реката след табелата, указваща началото на резерват "Камчия"."</p>	<p>Лонгоза е обявена за защитена местност със Заповед No.РД-523 от 12.07.2007 г.</p> <p>Документи за промяна: Промяна в режима на дейностите със Заповед No.РД-315 от 12.05.2009</p> <p>Режим на дейности:</p> <p>1. Забранява се събиране на диворастящи растения, плодове и семена;</p> <p>2. Забранява се употреба на химически средства за растителна защита;</p> <p>3. Забранява се лова;</p> <p>4. Забранява се движението на моторни плаващи съдове по река Камчия и други дейности, които са източници на шум, или животинския свят в резервата, с изключение на тези по новосъздадената т. 3 в частта на разрешителния режим;</p> <p>5. Забранява се всякакъв вид строителство;</p> <p>6. Забранява се изменението на водния режим на реката, замърсяването и с химически вещества, промишлени и битови отпадъци;</p> <p>7. Разрешава се извеждането в горите на отгледни, санитарни, групово-изборни и изборни сечи;</p> <p>8. Разрешава се косене на сено и селскостопанска дейност, каквато традиционно е провеждана в района;</p> <p>9. Разрешават се организирани туристически пътувания през светлата част на денонощието от устието на р. Камчия до границата на резерват "Камчия" при следните условия: 1. максимален брой на лодките - 5 броя; 2. максимален брой на местата във всяка лодка - 20 души; 3. нивото на шума на борда на лодките да не надвишава 45 dBA; 4. лодките да не спират по брега на реката, който е на територията на резерват "Камчия"; 5. лодките да не се движат срещу течението на реката след табелата, указваща началото на резерват "Камчия"."</p>
<p>Защитената местност Солник <i>Буферна зона на</i></p>	<p>33.8</p>	<p> с обща площ 33.8 ха, от която залесена 33.8 ха.</p>	<p>Обявена за буферна зона на поддържан резерват „Киров дол“ със Заповед No 761 от 12.08.1986 г. на Комитета по опазване на околната среда ДВ бр. 69 от 1986 г. прекатегоризирана в защитена</p>	<p>Обявена за буферна зона на поддържан резерват „Киров дол“ със Заповед No 761 от 12.08.1986 г. на Комитета по опазване на околната среда ДВ бр. 69 от 1986 г.</p>

резерват "Киров дол"			<p>местност със Заповед No.РД-516 от 12.07.2007 г. на Министъра на околната среда и водите. Намира се в землището на с. Солник, община Долни чифлик.</p> <p>1. Забранява се строителство на сгради и пътища от републиканската пътна мрежа; 2. Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и естествения облик на местността; 3. Забранява се използване на химически средства за растителна защита; 4. Забранява се лагеруване и палене на огън извън определените места; 5. Забранява се ловуване; 6. Забранява се залесяване с неприсъщи за района дървесни видове; 7. Разрешава се извеждане на сечи, предвидени в горите със специално предназначение; 8. Разрешава се провеждане на ловностопански мероприятия; 9. Разрешава се паша на домашни животни /без кози/ в определените с лесоустройствения проект пасищни площи и в поземления фонд; 10. Разрешава се добив на сено.</p>	прекатегоризирана в защитена местност
-------------------------	--	--	--	---------------------------------------

В Таблица 2 са посочени обявените на територията на стопанството вековни дървета.

Таблица 2. Списък на вековни дървета на територията на ДЛС Шерба обявени със заповед на КОПС:

Вековни дървета	Заповед за обявяване	Землище/Местност	Години	Височина (м)	Обиколка (м)
Цер – 6 бр.	1042/30.11.1984г.	С.Горен чифлик- „Поленките“	200	21 - 24	2,8 - 4,6
Летен дъб	РД-620/27.07.2007г.	С.Нова Шипка – „Лонгоза“	400	18	4.80
Явор	292/07.02.1962г.	С.Горен чифлик – „Трите кладенци“		18	2,30
Бук	715/12.03.1975г.	С.Кривини – „Гениш ада“	291	30	3,0
Летен дъб	1301/05.05.1974г.	С.Ново Оряхово	342	26	2,2
Летен дъб	235/04.04.1980г.	С.Юнец	186	27	2,4
Полски бряст	376/19.04.1985г.	Гр.Долни чифлик	181	37	1,3
Летен дъб	235/04.04.1980г.	С.Господиново	286	24	3,3
Ясен	3365/12.10.1963г.	Гр.Бяла	453	21	4,9

Съгласно последните действия по изграждането на Национална екологична мрежа на територията на страната, към ВКС1.1. има идентифицирани защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие. За територията на ДЛС Шерба са определени 6 защитени зони.

1. Като защитени зони за опазване на природните местообитания, дивата флора и фауна

ЗЗ „Камчия” – BG0000116

Защитена зона „**Камчия**” – **BG0000116** е одобрена с решение на Министерски съвет: №802 от 04.12.2007 г. и е с обща площ 12919.94 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата: http://natura2000bg.org/natura/zones_info.php?id=7

ЗЗ „Камчийско – Еминска планина” – BG0000133

Защитена зона „**Камчийско – Еминска планина**” – **BG0000133** е одобрена с решение на Министерски съвет: № 661 от 16 октомври 2007 г. и е с обща площ 63678.47 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата: http://natura2000bg.org/natura/zones_info.php?id=200

ЗЗ "Плаж Шкорпиловци" - BG0000100

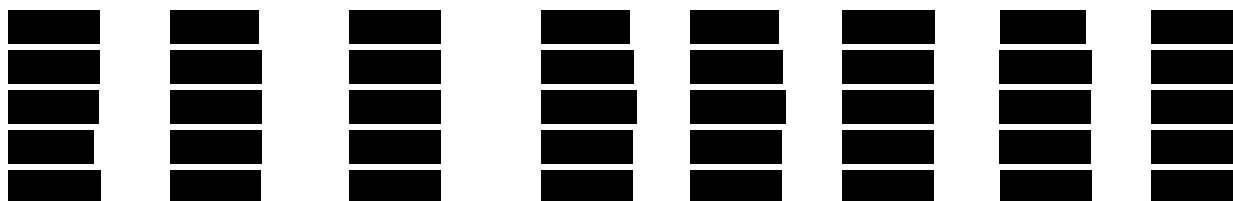
Защитена зона "**Плаж Шкорпиловци**" - **BG0000100** е одобрена с решение на Министерски съвет: №802 от 04.12.2007г. и е с обща площ 5125.65 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

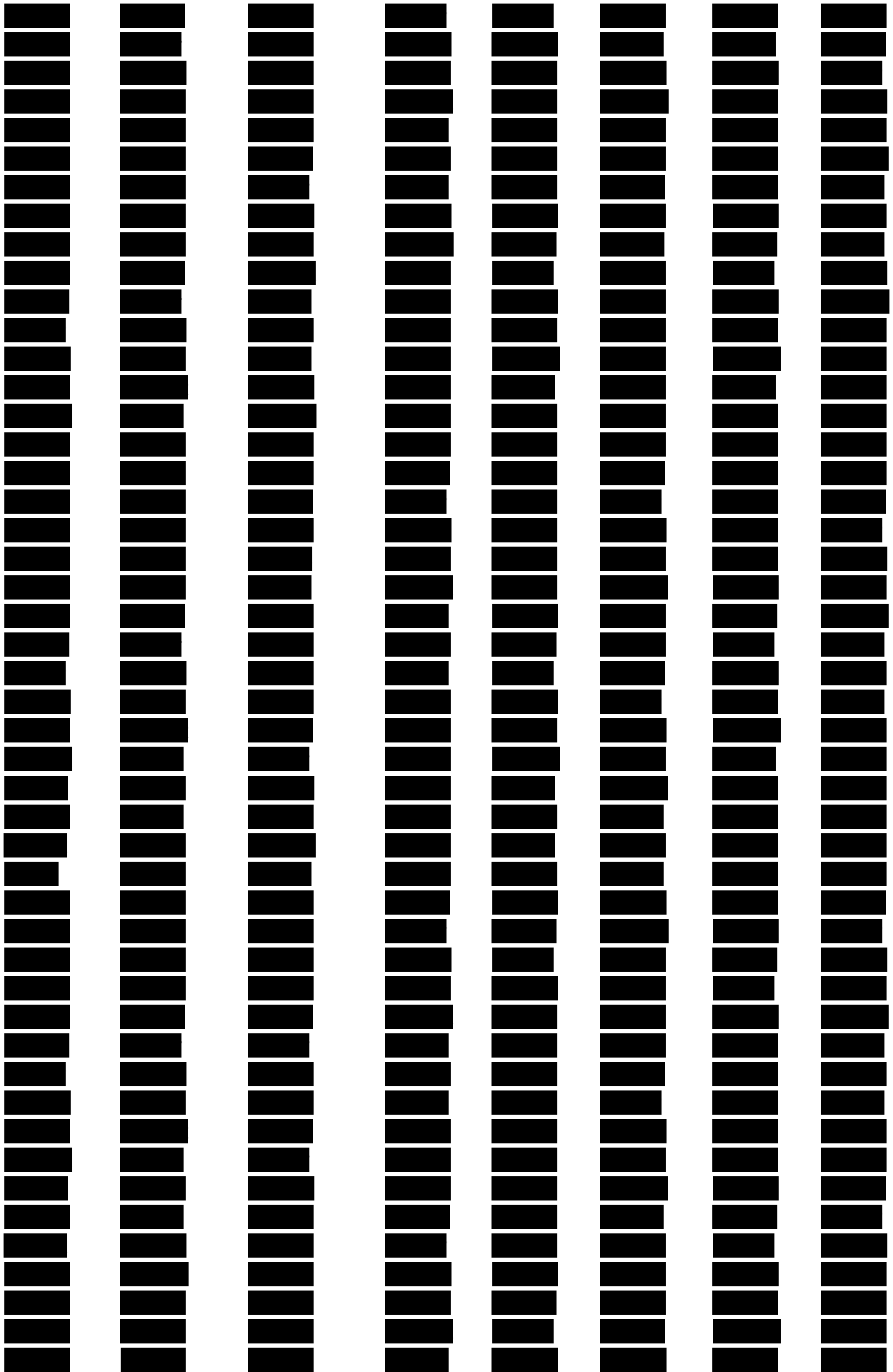
1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

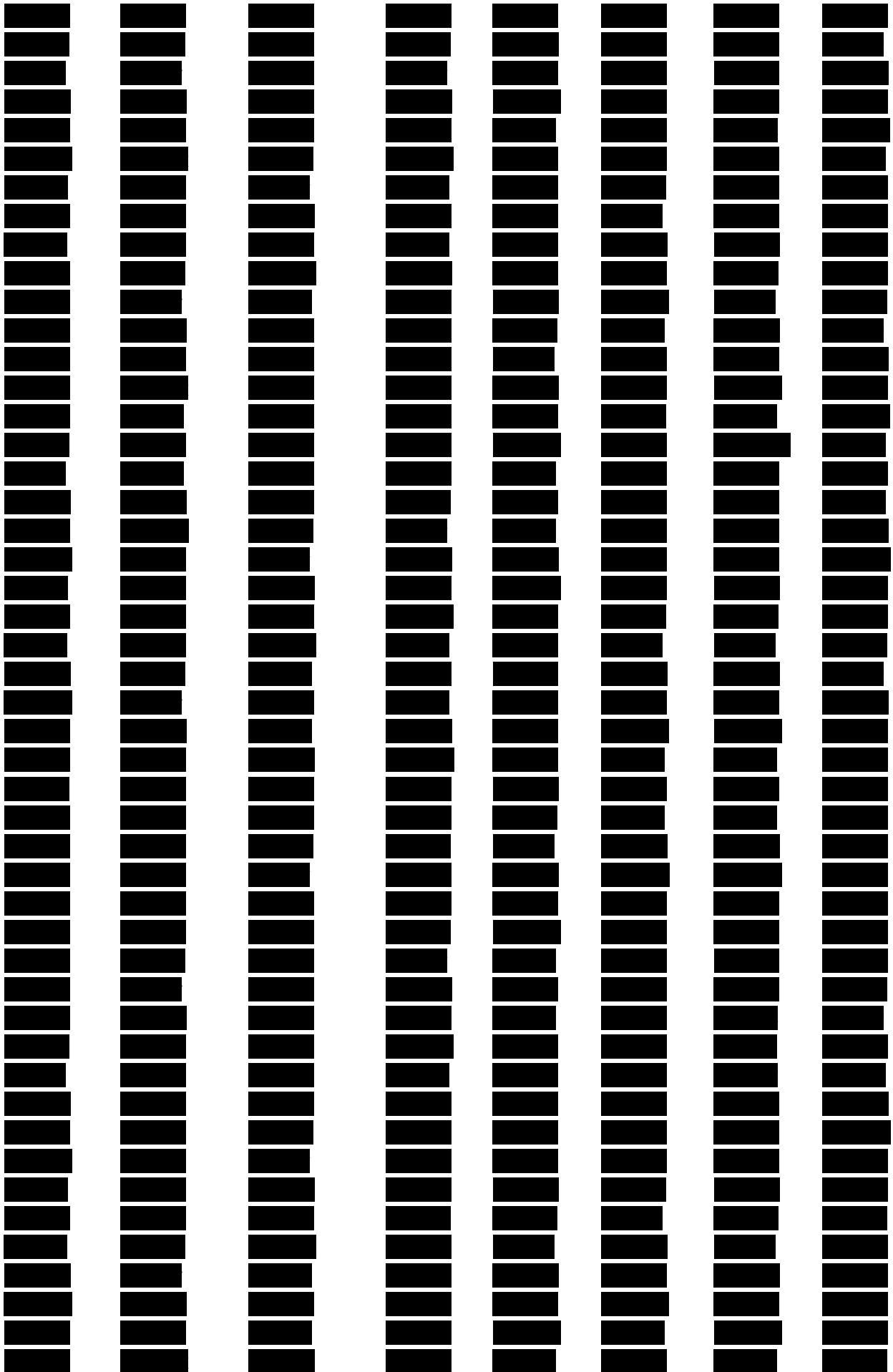
Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата: http://natura2000bg.org/natura/zones_info.php?id=1

Списък на подотделите, които попадат в посочените защитени зони за местообитанията:

[Redacted text block]

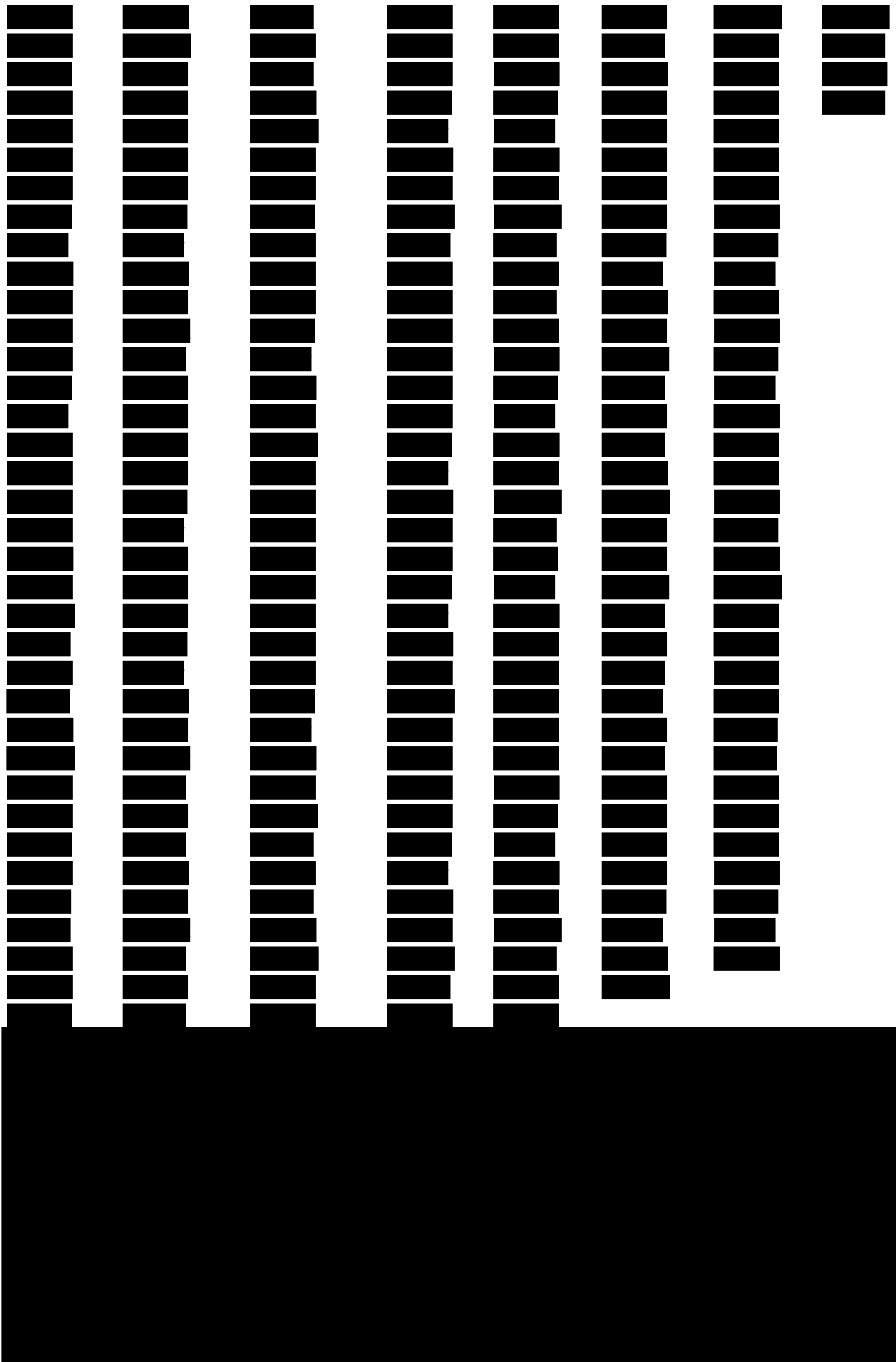
[Redacted text block containing multiple columns of blacked-out content]

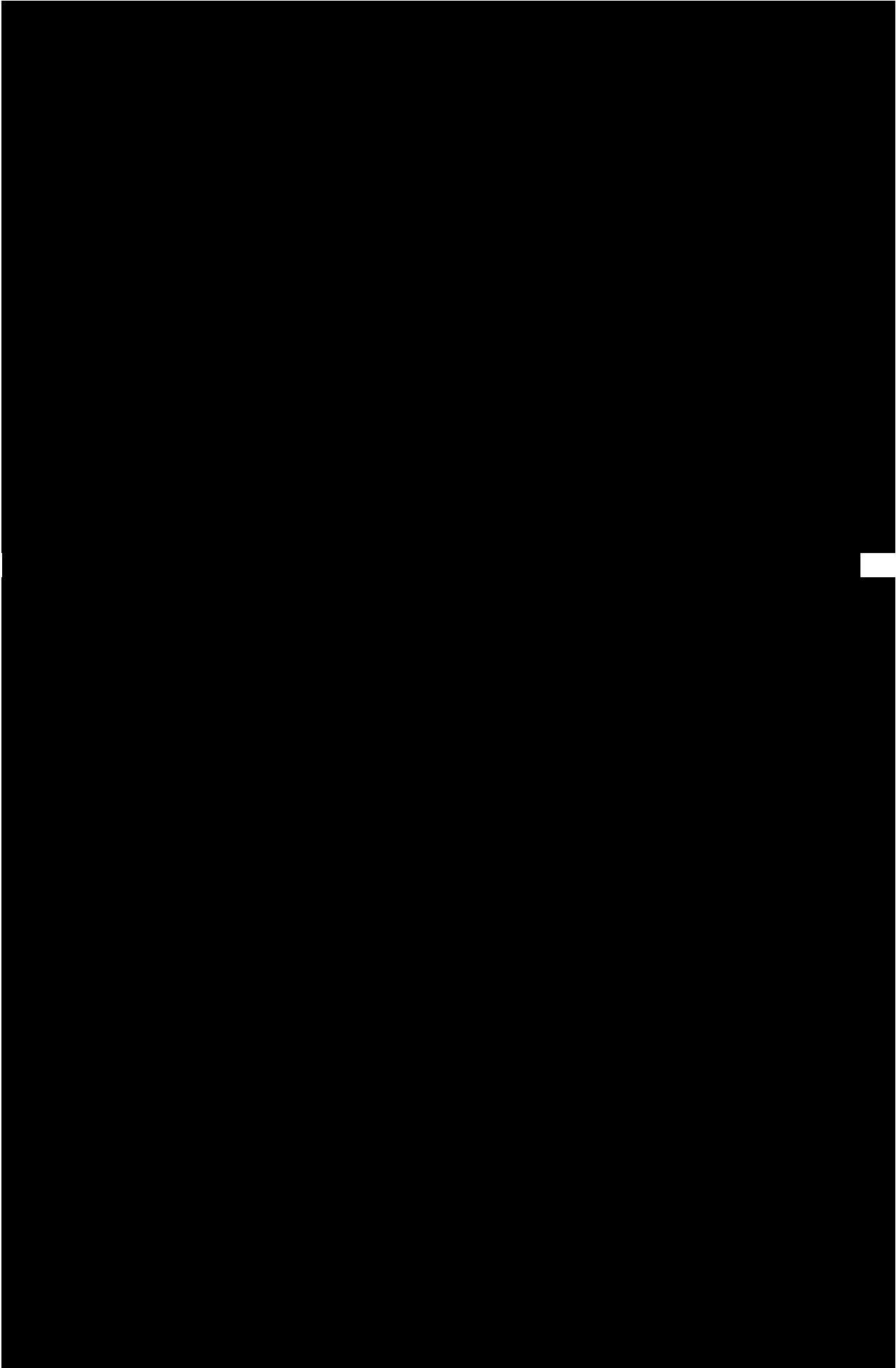
[Redacted text block containing multiple columns of obscured content]

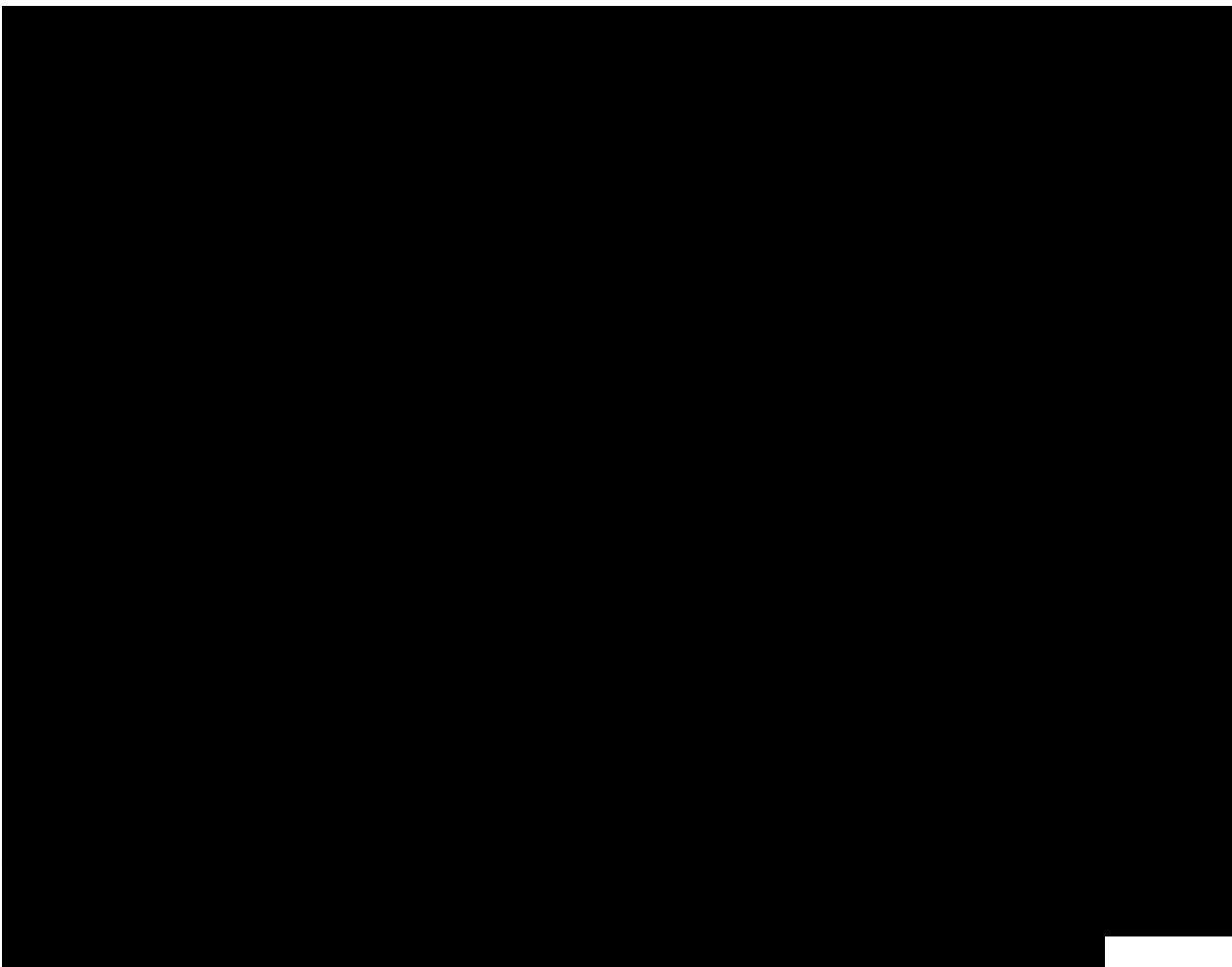
[Redacted text block containing multiple columns of obscured content]

[Redacted text block containing multiple columns of obscured content]

[Redacted text block containing multiple columns of blacked-out content]

2. Като защитени зони за опазване на дивите птици:

33 „Провадийско – Роякско Плато” – BG0002038

Площ: 84031.5 хектара

Местоположение:

- 1. Област:** Варна, **Община:** Ветрино, **Населено място:** с. Габърница, с. Млада гвардия, с. Невша, с. Неофит Рилски
- 2. Област:** Варна, **Община:** Долни чифлик, **Населено място:** с. Нова Шипка
- 3. Област:** Варна, **Община:** Дългопол, **Населено място:** гр. Дългопол, с. Арковна, с. Аспарухово, с. Боряна, с. Величково, с. Камен дял, с. Комунари, с. Красимир, с. Медовец, с. Партизани, с. Рояк, с. Сладка вода, с. Цонево
- 4. Област:** Варна, **Община:** Провадия, **Населено място:** гр. Провадия, с. Блъсково, с. Бозвелейско, с. Бързица, с. Венчан, с. Градинарово, с. Добрина, с. Златина, с. Китен, с. Комарево, с. Кривня, с. Манастир, с. Неново, с. Овчага, с. Петров дол, с. Равна, с. Славейково, с. Снежина, с. Староселец, с. Тутраканци, с. Храброво, с. Чайка, с. Черковна, с. Черноок
- 5. Област:** Шумен, **Община:** Каспичан, **Населено място:** с. Каспичан, с. Косово, с. Кюлевча, с. Марково, с. Могила
- 6. Област:** Шумен, **Община:** Смядово, **Населено място:** гр. Смядово, с. Бял бряг, с. Желъд, с. Кълново, с. Ново Янково, с. Черни връх, с. Янково
- 7. Област:** Шумен, **Община:** Шумен, **Населено място:** с. Вехтово, с. Друмево, с. Ивански, с. Илия Блъсково, с. Кладенец, с. Костена река, с. Мадара, с. Овчарово

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РиОСВ):

1. Варна - ул. "Ян Палах" 4
2. Шумен - ул. "Съединение" 71 ет 4

Документи за обявяване:

Заповед No.РД-134 от 10.02.2012

Досие на Защитена зона (препратка):
http://natura2000bg.org/natura/zones_info_b.php?id=262

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Червена каня (*Milvus milvus*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus rugargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Голям креслив орел (*Aquila clanga*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Сив жерав (*Grus grus*), Турилик (*Burhinus oedipnemus*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбица (*Anthus campestris*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (*Керкенец*) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*), Степен орел (*Aquila nipalensis*).

Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
2. Забранява се залесяването на пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища;
4. Забранява се разкриването на нови и разширяването на площта на съществуващи кариери, рудници и мини с изключение на тези, за които към датата на обнародване на

заповедта в Държавен вестник има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие.

33 „Камчийска планина” – BG0002044

Площ: 88897.23 хектара

Местоположение:

- 1. Област:** Бургас, **Община:** Несебър, **Населено място:** гр. Обзор, с. Козница, с. Приселци, с. Раковсково
- 2. Област:** Бургас, **Община:** Поморие, **Населено място:** с. Козичино
- 3. Област:** Бургас, **Община:** Руен, **Населено място:** с. Билка, с. Вишна, с. Добра поляна, с. Добромир, с. Дропла, с. Дъскотна, с. Заимчево, с. Каменяк, с. Каравельово, с. Мрежичко, с. Припек, с. Просеник, с. Речица, с. Рожден, с. Рудина, с. Снежа, с. Соколец, с. Средна махала, с. Струя, с. Топчийско, с. Трънак, с. Ясеново
- 4. Област:** Варна, **Община:** Бяла, **Населено място:** гр. Бяла, с. Горица, с. Господиново, с. Дюлино, с. Попович, с. Самотино
- 5. Област:** Варна, **Община:** Долни чифлик, **Населено място:** гр. Долни чифлик, с. Булаир, с. Бърдарево, с. Голица, с. Горен чифлик, с. Гроздьово, с. Кривини, с. Ново Оряхово, с. Пчелник, с. Рудник, с. Солник, с. Старо Оряхово, с. Шкорпиловци, с. Юнец
- 6. Област:** Варна, **Община:** Дългопол, **Населено място:** гр. Дългопол, с. Аспарухово, с. Сава, с. Цонево

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):

- 1. Варна - ул. "Ян Палах" 4**

Документи за обявяване:

Заповед No.РД-132 от 10.02.2012

Досие на Защитена зона (препратка):
http://natura2000bg.org/natura/zones_info_b.php?id=266

Цели на обявяване:

- 1.** Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
- 2.** Възстановяване на местообитанията на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

- 1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР:** Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдро-глав пеликан (*Pelecanus crispus*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Тундров лебед (*Cygnus columbianus bewickii*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Червена каня (*Milvus milvus*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*),

Голям креслив орел (*Aquila clanga*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сив жерав (*Grus grus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas penelope*), Сива патица (*Anas strepera*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Звънарка (*Vucephala clangula*), Среден нирец (*Mergus serrator*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкenez) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Тъмногоръд брегобегач (*Caldris alpina*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

Режим на дейности:

1. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
2. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
3. Забранява се косенето на тръстика в периода от 1 март до 15 август;
4. Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;
5. Забранява се изграждането на вятърни генератори за производство на електроенергия с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в Държавен вестник има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие. Режимът не се прилага за вятърни генератори, използвани като собствени източници на електрическа енергия.

33 „Комплекс Камчия” – BG0002045

Площ: 10300.56 хектара

Местоположение:

1. **Област:** Варна, **Община:** Аврен, **Населено място:** с. Близнаци, с. Дъбравино, с. Китка, с. Круша, с. Равна гора, с. Садово, т.к. Камчия
2. **Област:** Варна, **Община:** Долни чифлик, **Населено място:** гр. Долни чифлик, с. Венелин, с. Горен чифлик, с. Гроздьово, с. Нова Шипка, с. Ново Оряхово, с. Пчелник, с. Старо Оряхово, с. Шкорпиловци

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):
Варна - ул. "Ян Палах" 4

Документи за обявяване:
 Заповед No.РД-354 от 03.05.2012

Досие на Защитена зона (препратка):
http://natura2000bg.org/natura/zones_info_b.php?id=267

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

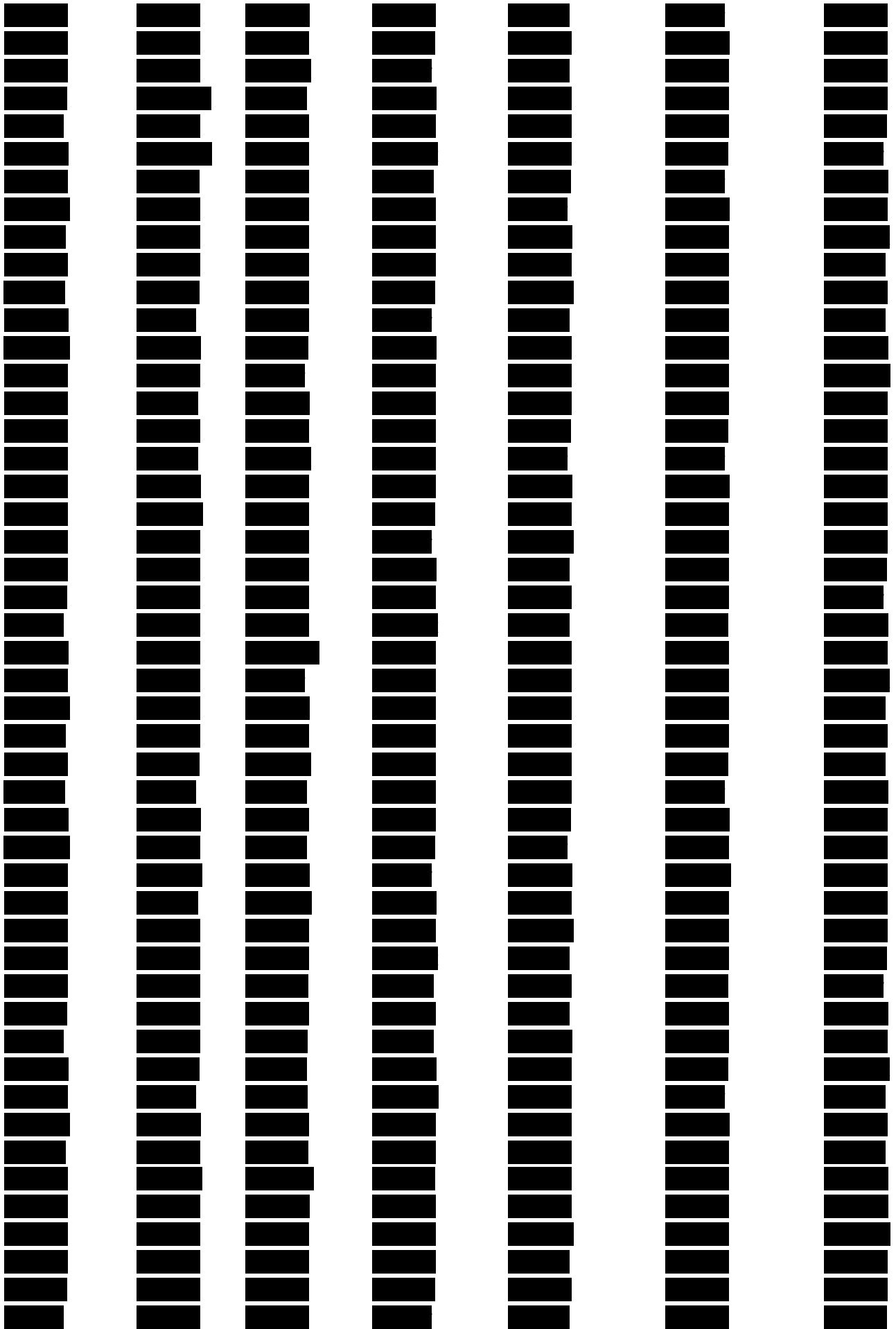
1. **Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР:** Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Ушат гмурец (*Podiceps auritus*), Обикновен буревестник (*Puffinus yelkouan*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Среден корморан (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Голям воден бик (*Botaurus stellaris*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Тундров лебед (*Cygnus columbianus bewickii*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Сив жерав (*Grus grus*), Средна пъструшка (*Porzana parva*), Кокилобегач (*Himantopus himantopus*), Саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), Морски дъждосвирец (*Charadrius alexandrinus*), Бойник (*Philomachus pugnax*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Малка черноглава чайка (*Larus melanocephalus*), Малка чайка (*Larus minutus*), Дългоклюна чайка (*Larus genei*), Дебелоклюна рибарка (*Gelochelidon nilotica*), Каспийска рибарка (*Sterna caspia*), Гривеста рибарка (*Sterna sandvicensis*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Белочела рибарка (*Sterna albifrons*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Черна рибарка (*Chlidonias niger*), Блатна сова (*Asio flammeus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*);
2. **Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР:** Горски бекас (*Scolopax rusticola*), Среден морелетник (*Stercorarius parasiticus*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Червеногуш гмурец (*Podiceps grisegena*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям морелетник (*Stercorarius*

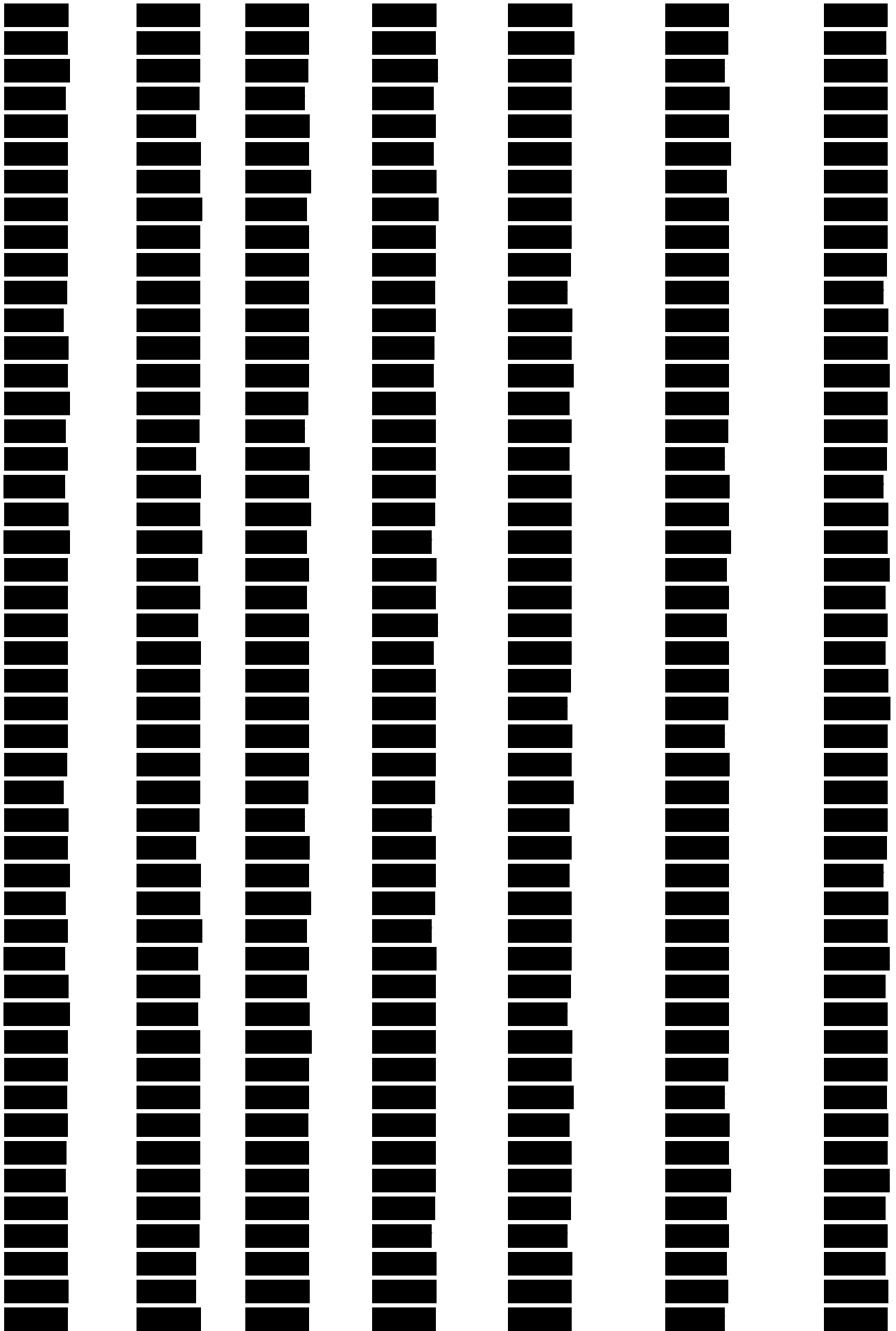
potarinus), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Фиш (*Anas penelope*), Сива патица (*Anas strepera*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Червеноклюна потапница (*Netta rufina*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Планинска потапница (*Aythya marila*), Траурна потапница (*Melanitta nigra*), Каdifена потапница (*Melanitta fusca*), Звънарка (*Bucephala clangula*), Среден нирец (*Mergus serrator*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Северен мишелов (*Buteo lagopus*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Стридожд (*Haematopus ostralegus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Сребриста булка (*Pluvialis squatarola*), Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Трипръст брегобегач (*Calidris alba*), Малък брегобегач (*Calidris minuta*), Кривоклюн брегобегач (*Calidris ferruginea*), Малка бекарина (*Limnocryptes minimus*), Средна бекарина (*Gallinago gallinago*), Черноопашат крайбрежен бекас (*Limosa limosa*), Малък свирец (*Numenius phaeopus*), Голям свирец (*Numenius arquata*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Камъкообръщач (*Arenaria interpres*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Сребриста чайка (*Larus argentatus*), Белокрила рибарка (*Chlidonias leucopterus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*).

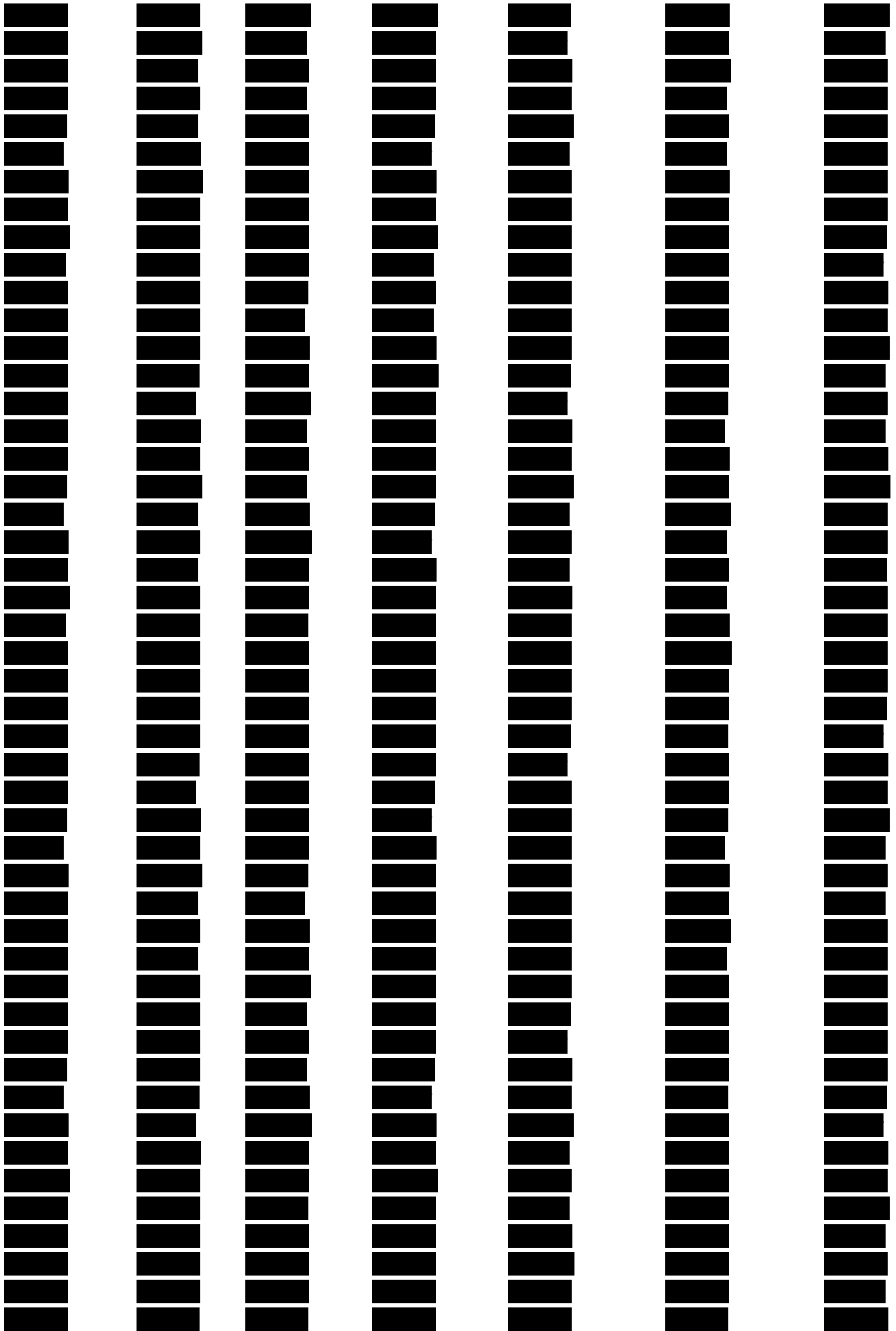
Режим на дейности:

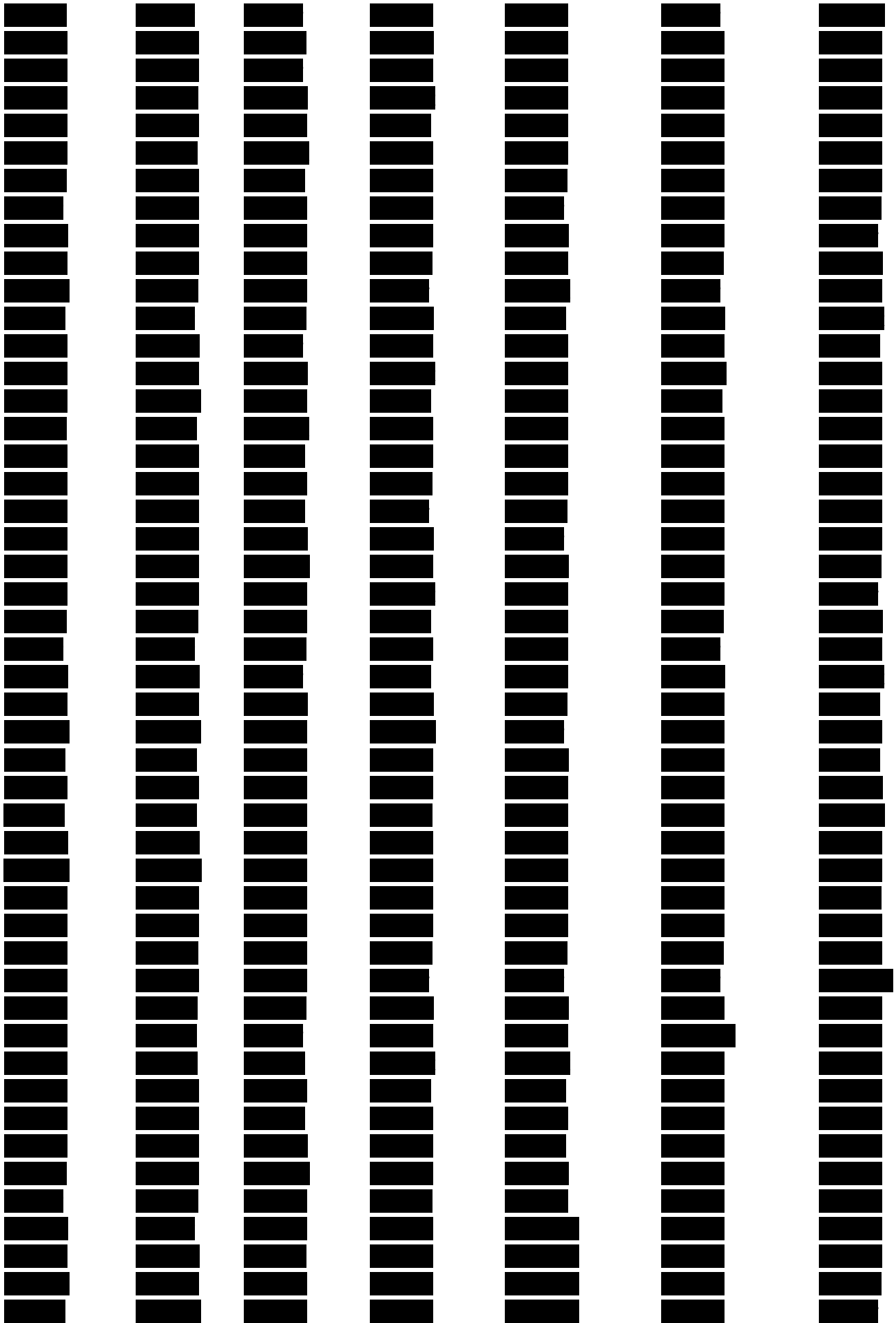
1. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
2. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища, ливади и мери;
3. Забранява се косенето на тръстика в периода от 1 март до 15 август;
4. Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;
5. Забранява се изграждането на вятърни генератори за производство на електроенергия с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в Държавен вестник има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие; режимът не се прилага за вятърни генератори, използвани като собствени източници на електрическа енергия;
6. Забранява се изграждането на фотоволтаични системи за производство на електроенергия в пасища, ливади и мери с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в Държавен вестник има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие.

Списък на подотделите, които попадат в посочените защитени зони за птиците:

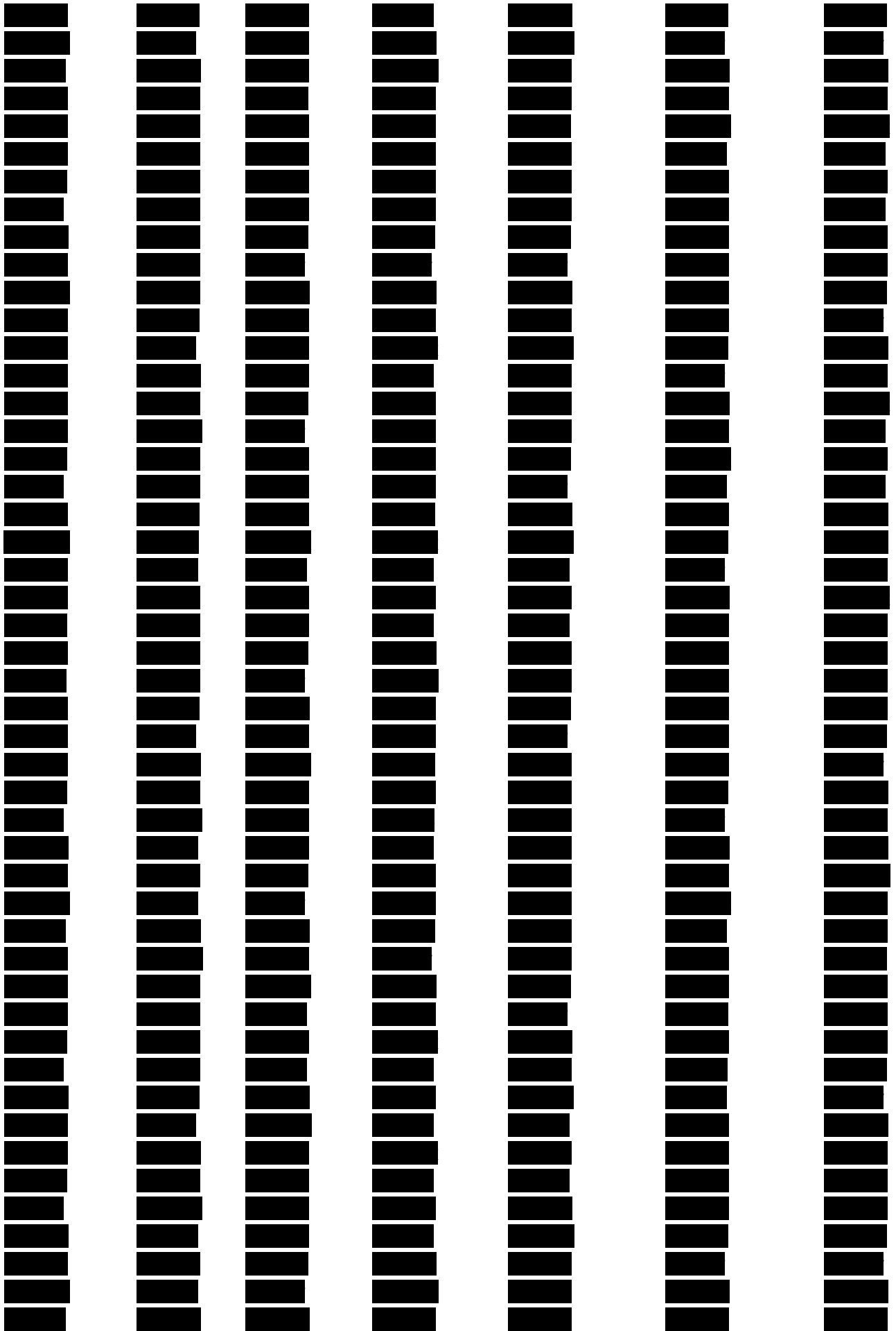
[Redacted text block containing multiple columns of blacked-out content]

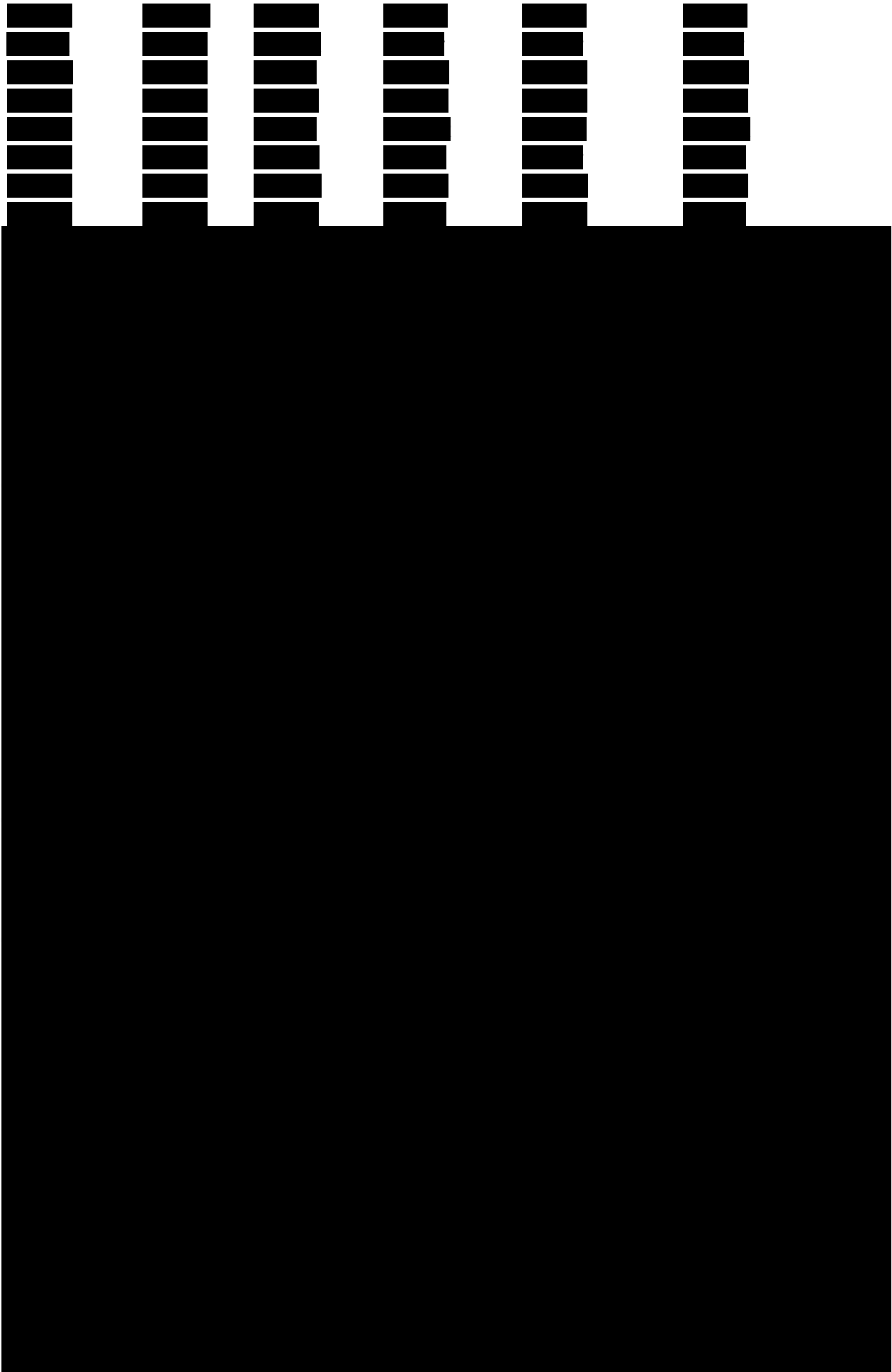
[Redacted text block containing multiple columns of obscured content]

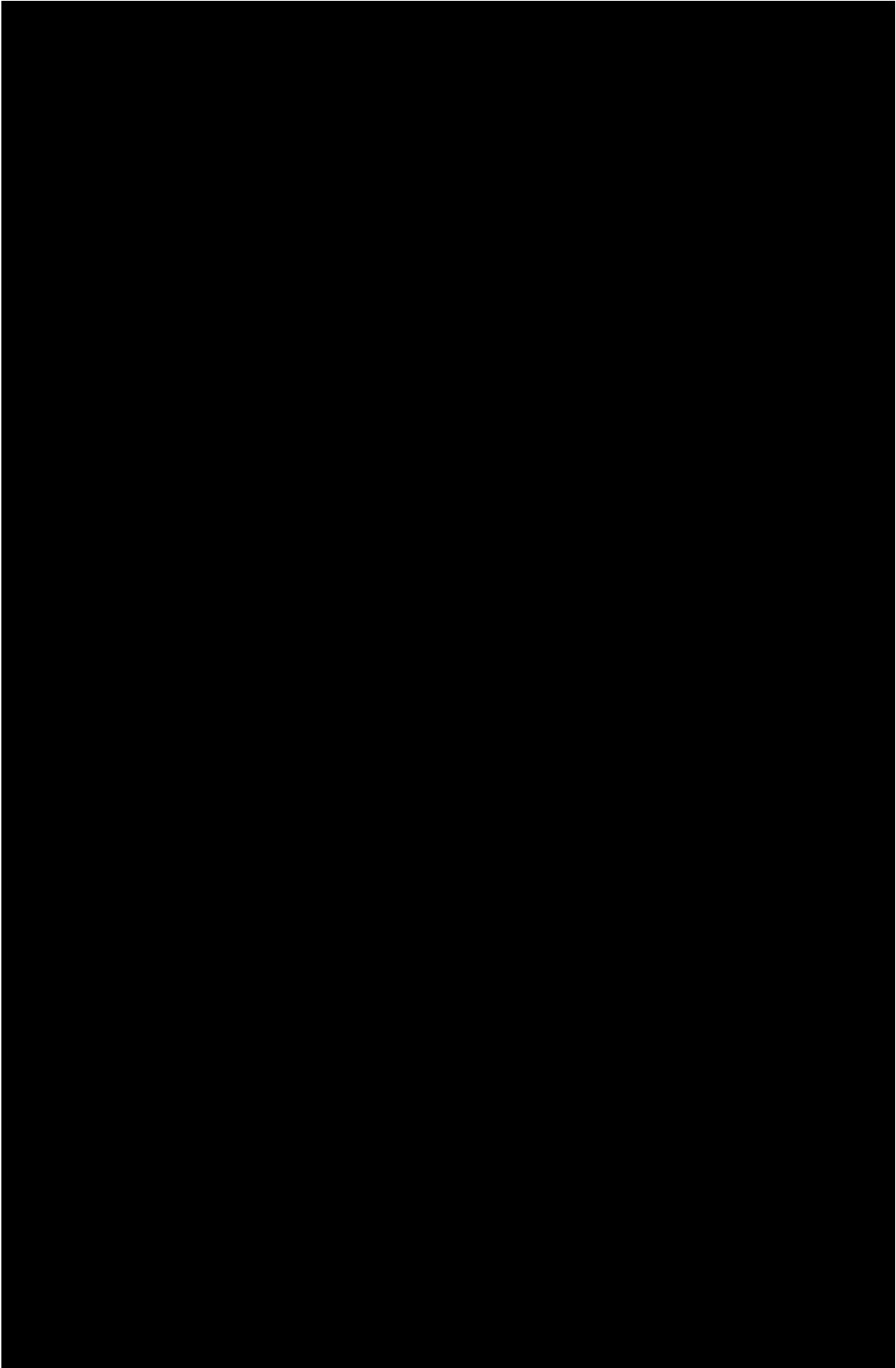
[Redacted text block containing multiple columns of obscured content]

[Redacted text block containing multiple columns of blacked-out content]

[Redacted text block containing multiple columns of blacked-out content]

Поетите ангажименти на Р България по изпълнението на Директива 409/79 и Директива 92/43 и съгласно прякото действие на двете директиви, посочените по-горе проектно защитени зони подлежат на превантивни мерки на опазване и защита. Предвидените лесовъдски дейности на териториите на защитените зони трябва стриктно да следват изискванията на Закона за биологичното разнообразие за превенция и поддържане на благоприятен консервационен статус на видове и местообитания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 1.1

1. Да се извършват горскостопански дейности само съгласно Плановете за управление на защитените територии или зони, описани по-горе, и техните буферни зони.
2. В случаите, когато няма приети планове за управление на съответните защитени територии или зони, до изготвянето на такива стопанисването се извършва съгласно ЗЗТ и заповедта за обявяване, като са в сила следните допълнителни ограничения: Не се извеждат голи сечи, с изключение в интензивните горски култури; Не се подменя основния дървесен вид. Да се определят стойностите, които се съхраняват със създаването на защитените територии или зони, посочени в целите в заповедите за обявяване и да се оценят доколко режимите и горскостопанските дейности запазват или увеличават тези стойности. Горските стопани трябва да са уверени, че в горскостопанската единица няма стопански практики, които оказват отрицателно въздействие върху съществуващи или предложени за обявяване защитени територии или зони.
3. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 1.1

1. В плановете за управление на защитените територии или зони е посочена системата за мониторинг, който е необходимо да се извършва. Горските стопани трябва да

идентифицират онези показатели, които касаят наблюдението върху горскостопанските дейности и да извършват мониторинга съгласно посочените схеми, срокове, критерии и методи на оценка.

2. В случаите когато няма приети планове за управление на съответните защитени територии или зони, стопанисващите гората трябва да влязат във връзка с управата на защитените територии или зони, служителите на които са длъжни да следят заедно с горските стопани за неблагоприятни въздействия върху ВКС на защитените територии. Съвместно с управленските органи на съответните територии или зони (или РИОСВ) трябва да се определи режима на мониторинг на стандартните процедури и индикаторите, с цел предотвратяване на отрицателните въздействия на дейностите в горскостопанската единица върху ВКС на защитените територии. За пример могат да се вземат въздействия върху количеството или качеството на водите, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари.

ЗАПЛАХИ:

1. Намаляване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете на техните популации в резултат на човешка намеса
2. Нарушаване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

ВКС носят териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от Приложения 1А и 1Б към ръководството. Това са видове с толкова голяма конзервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Горските територии, включващи местообитания на видовете, включени в Приложения 1А и 1Б към ръководството са ГВКС.

Горите могат да бъдат определени като местообитание от значение за редица редки и застрашени видове гръбначни, безгръбначни животни и растения, но за горските стопани е трудно да се идентифицират многобройните застрашени видове и да се установи наличието на такива на територията на горското стопанство. С информацията с която се разполага към 16 момента е трудно да се определят и праговете числености на популациите или праговете стойности на разнообразието, чрез които се проявява ВКС 1.2. Подобни количествени анализи биха могли да бъдат направени по отношение на малък брой групи организми (напр. птици). В тази ВКС са включени както гори – находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори, с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание. Това се налага поради рядкостта на видовете, както и заради нуждата от опазване на местообитания от критично значение за тези и др. видове. Ето защо в настоящото ръководство се предлага за определянето на тази стойност да се ползват местообитания на индикаторни видове, посочени в приложен списък към ръководството - Приложение 1. Списъкът е разработен на основата на Червения списък на IUCN с използвани категории “критично застрашен” и “уязвим”, Червената книга на НРБ, том I и II, Атлас на ендемичните растения в България, както са включени и видове, които са от значение за цялостното функциониране на екосистемите в локален мащаб. Представеният списък подлежи на периодично ревизиране, във връзка с промяната на статуса на отделните видове.

Растителни видове включени в *Приложение 1* към Националното ръководство, установени на територията на ДЛС Шерба

1. Черноморска ведрица (*Fritillaria pontica*)

Многогодишно тревисто луковично растение, геофит. Цветовете са единични, наведени на долу. Венчелистчетата отвън са с широка жълто-зелена ивица, а към върха и по ръба са нечисто бледо виненочервени. Цъфти в периода март – април, а плодоноси от юни до юли. Размножава се семенно и вегетативно. Среца се в широколистни и смесени планински и низинни гори и храсталаци в Източна и Южна България.

Защитен вид (ЗБР III). Включен в Червена книга на България т. 1 с категория рядък и в списъка на IUCN с категория рядък вид (R). Български субендемичен.

По време на теренните проучвания видът е установен на територията на ДЛС Шерба в отдели: [REDACTED] и на територията на природен комплекс “Камчия” (Резерват Камчия и ЗМ Камчийски пясъци).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида, както и установяване на нови такива. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДЛС Шерба.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на черноморската ведрица да се провеждат по време на цъфтежа ѝ (месеците март и април). При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на ведрицата. Склопеността да не пада по 0,8.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

ЗАПЛАХИ:

1. Нанасяне на механични повреди на индивидите по време на горскостопанската дейност.

2. Източен лопох (*Trachystemon orientalis*)

Многогодишно тревисто растение с гредесто задебелено коренище, хемикриптофит. Цветовете са синьовиолетови, звънчевидни, събрани в съцветие скорпионовиден

монохазий. Цъфти в периода април-май, а плодоноси от май до юни. Размножава се семенно и вегетативно. Расте на влажни места в широколистни гори и храсталаци в Източна Стара планина и Странджа. Включен в Червена книга на България т. 1 с категория рядък вид.

По време на теренните проучвания видът е установен на територията на ДЛС Шерба на територията на природен комплекс “Камчия” (Резерват Камчия и ЗМ Камчийски пясъци).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на установените и потенциалните находища на вида, като е препоръчително това да става през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служителите на ДЛС Шерба .

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на източния лопох да се провеждат през месеците април и май по време на цъфтежа. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на лопоха. Склопеността да не пада по 0,7.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

ЗАПЛАХИ:

1. Нанасяне на механични повреди на индивидите по време на горскостопанската дейност.

3. Пролетно ботурче (*Cyclamen coum* Mill.)

Многогодишно тревисто растение с кръгла грудка. Листата са едри, целокрайни, с бъбрековидна форма. Появяват се преди и по време на цъфтежа. От горната им страна често има бледозелен до белезникав концентричен контур или петно. Цветовете са едри, лилаво-розови, разположени на дълги дръжки. Цъфти от февруари до април. Плодът

представлява кръгла кутийка, узряваща и разпукваща се в земята. Отровно растение. В България видът е разпространен в Странджа, Източна Стара планина и по Черноморското крайбрежие, където се среща в дъбови гори и храсталаци.

Включен е в Закона за биологичното разнообразие, в Червена книга на Н.Р. България с категория „рядък“ (Велчев и др. 1984) и в Бернската конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания. Силно уязвим при нерегламентирано бране за букети рано на пролет.

Среща се в местностите „Бункера“, „Лясков кладенец“ и „Татарка“ – подотдели

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на други потенциални находища на вида, като това е препоръчително да се извършва през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДЛС Шерба .

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на пролетното ботурче да се провеждат през месеците февруари, март и април - по време на цъфтежа. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на ботурчето. Склопеността да не пада по 0,6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

ЗАПЛАХИ:

1. Нанасяне на механични повреди на индивидите по време на горскостопанската дейност.

4. Битински синчец (*Scilla bithynica*)

Многогодишно тревисто луковично растение, геофит. Цветовете са със светло сини венчелистчета, събрани в съцветие грозд. Прашниците и стълбчето на плодника са

виолетови. Цъфти в периода април-май, а плодоноси от май до юни. Размножава се вегетативно и семенно. Расте на влажни места в широколистни гори и храсталаци в Източна и Югоизточна България. Защитен вид (ЗБР – III). Включен в Червена книга на България т. 1 с категория рядък вид.

По време на теренните проучвания видът е установен на територията на ДЛС Шерба в отдели: [REDACTED] и на територията на природен комплекс “Камчия” (Резерват Камчия и ЗМ Камчийски пясъци).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на установените и потенциалните находища на вида, като е препоръчително това да става през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДЛС Шерба .

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на битинския синчец да се провеждат през месеците април и май по време на цъфтежа. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на синчеца. Склопеността да не пада под 0,8.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

ЗАПЛАХИ:

1. Нанасяне на механични повреди на индивидите по време на горскостопанската дейност.

5. Снежно кокиче (*Galanthus nivalis*)

Многогодишно тревисто луковично растение, геофит. Цветовете са единични, увиснали надолу. Венчелистчета са бели, в два кръга по 3, като тези във външния кръг са по-едри (15-25 mm), а тези във вътрешния кръг са двойно по-малки, със зелени петна на върха. Цъфти в периода януари-април, а плодоноси от май до юни. Размножава се вегетативно и семенно. Расте на влажни места в широколистни гори и храсталаци, в Източна България, Предбалкана и Западна Стара планина. Защитен вид (ЗБР – III).

Включен в Червена книга на България т. 1 с категория застрашен вид.

По време на теренните проучвания видът е установен на територията на ДЛС Шерба в отдели: [REDACTED] и на територията на природен комплекс “Камчия” (Резерват Камчия и ЗМ Камчийски пясъци).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на установените и потенциалните находища на вида, като е препоръчително това да става през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДЛС Шерба .

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на снежното кокиче да се провеждат в края на зимата и през пролетта. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на кокичето. Склопеността да не пада под 0,7.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

ЗАПЛАХИ:

1. Нанасяне на механични повреди на индивидите по време на горскостопанската дейност.

Растителни видове с висока консервационна стойност от местно значение (извън Приложение 1 към ръководството), разпространени на територията на ДЛС Шерба и зависими от горскостопанските дейности,

6. Кавказка иглика (*Primula vulgaris* subsp. *sibthorpii* (*Primula acaulis* subsp. *rubra*))

Многогодишно тревисто растение, хемикриптофит, терциерен реликт. Цветовете са с розови до червени венчелистчета, на дълги дръжки, излизащи от коренището. Цъфти в периода февруари-май, а плодоноси от май до август. Размножава се вегетативно и семенно. Расте на влажни места в широколистни гори, по Черноморското крайбрежие и

Сранджа. Защитено растение (ЗБР – III). Включен в Червена книга на България т. 1 с категория рядък подвид.

По време на теренните проучвания видът е установен на територията на ДЛС Шерба в отдели: [REDACTED] и на територията на природен комплекс “Камчия” (Резерват Камчия и ЗМ Камчийски пясъци).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на установените и потенциалните находища на вида, като е препоръчително това да става през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДЛС Шерба .

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на кавказката иглика да се провеждат през пролетта по време на цъфтежа. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на игликата. Склопеността да не пада под 0,8.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

ЗАПЛАХИ:

1. Нанасяне на механични повреди на индивидите по време на горскостопанската дейност.

7. Блатно кокиче (*Leucojum aestivum*)

Многогодишно тревисто луковично растение, геофит. Цветовете са събрани в рядък сенник, увиснали надолу. Венчелистчета са бели със зелени петна на върха, еднакви на големина и разположни в два кръга по 3. Цъфти в периода април-май, а плодоноси от юни до юли. Размножава се вегетативно и семенно. Среща се на периодично заливани или мочурливи места, често в широколистни гори и храсталаци по поречията на реките, в равните и низините на цялата страна.

Защитен вид (ЗБР – IV). Включен в Червена книга на България т. 1 с категория застрашен вид.

По време на теренните проучвания видът е установен на територията на ДЛС Шерба и на територията на природен комплекс “Камчия” (Резерват Камчия и ЗМ Камчийски пясъци).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на установените и потенциалните находища на вида, като е препоръчително това да става през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служителите на ДЛС Шерба .

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на блатното кокиче да се провеждат в края на зимата и през пролетта. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на кокичето. Склопеността да не пада под 0,6.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида да се извършва ежегодно – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата.

Най-подходящ период за мониторинг на този вид в месец юни, когато на терен цветовете лесно се забелязват и различават.

ЗАПЛАХИ:

1. Нанасяне на механични повреди на индивидите по време на горскостопанската дейност.

Други растителни видове с важен природозащитен статус, установени на територията на ДЛС Шерба извън Приложение 1 към ръководството:

№	Наименование на вида	Българско наименование	Червена книга категория
1	<i>Crepis nicaeensis</i>	жлезистосъцветна дрипавка	Рядък
2	<i>Sison amomum</i>	сизон	Рядък

3	<i>Pastinaca umbrosa</i>	лютив пащарнак	Рядък
---	--------------------------	----------------	-------

Растителни видове включени в Приложение 1 към ръководството, с потенциално разпространение на територията на ДЛС Шерба :

№	Наименование на вида	Българско наименование	Ендемит	Червена книга категория
1	<i>Veronica spicata</i> subsp. <i>velutina</i>	Кадифено великденче	Български	Застрашен
2	<i>Lathyrus transilvanicus</i>	Трансилванско секирче		Застрашен
3	<i>Sisymbrium polymorphum</i>	Изменчива мъдрица		Застрашен
4	<i>Galium bulgaricum</i>	Българско еньовче	Български	Рядък
5	<i>Heptatera triquetra</i>	Триръбеста хептатера	Балкански	Рядък
6	<i>Trinia ramosissima</i>	Разклонена триния		Рядък
7	<i>Sesleria alba</i>	Бяла гъжва		Рядък
8	<i>Vicia pisiformis</i>	Грахова глушина		Рядък
9	<i>Symphytum tauricum</i>	Кримско зарасличе		Рядък
10	<i>Salvia forskahlei</i>	Форскалеева какула		Рядък

Животински видове включени в Приложение 1 към Националното ръководство, установени на територията на ДЛС “Шерба”

1. Видра (*Lutra lutra* L.)

Обитава предимно реки, богати на риба, с незамръзващи бистри и незастояли води, с обрасли с растителност брегове. Също езера, блата, изкуствени водоеми. Леговището обикновено се намира в стръмен бряг и има вход под водата.

Застрашен вид, включен в Червена книга на България, том 2.

На територията на ДЛС “Шерба” е широко разпространен и чест вид около река Камчия и река Двойница, както и в микроязовира до с. Рудник.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се допускат случаи на браконьерски отстрел на видри, което е практика на много места в страната. Да не се сечат крайречните дървета и да не се допускат мероприятия по т.н. “прочистване“ и коригиране на речните корита. На места където е необходимо да се възстанови крайречната растителност. Опазване на рибните ресурси и

провеждане на мероприятия за тяхното увеличаване (зарибяване). При наличие на известни обитаеми леговища да се осигури спокойствие в съответния речен участък, като на по-малко от 300 м от леговището да не се провеждат никакви мероприятия.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се установят броя на наличните размножаващи се семейни групи от вида и да се мониторира числеността им. Могат да се ползват и следите, видровете пътечки и екскременти, като указание за присъствие на вида.

ЗАПЛАХИ

Основни заплахи за видрата са унищожаването на крайбрежната растителност, силен антропогенен натиск и преследване в рибовъдни стопанства.

2. Черен щъркел (*Ciconia nigra*)

Обитава обширни широколистни, смесени и иглолистни гори или скални комплекси, предимно в ниските части на планините и в равнините. Гнезди на дървета с височина 6-30 м, но по-често в скални ниши, козирки, и цепнатини. Храни се с дребна риба, земноводни, змии и др, главно покрай чисти и богати на риба реки, както и около рибарници, язовири и др.

Застрашен вид, включен в Червена книга на България, том 2.

На територията на ДЛС "Шерба" гнездят около 8-10 двойки - установен през гнездовия период в отдели: [REDACTED]. Гнезди в местностите Чифут дере и Дълбоки дол.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване чистотата на реките и рибните ресурси. Осигуряване на зони на спокойствие около гнездата и местата за хранене. В отделите, където са установени птици през гнездовия период, да не се извеждат никакви сечи с интензивност над 10% от насаждението, като се оставят старите /над 100 г./ клонести дървета. За отделите, в които са идентифицирани гнезда да не се провеждат сечи в радиус от 500 м около гнездото през гнездовия период от 1.02 - 31.08. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е с радиус 250 м. Да не се допуска никаква сеч на естествена крайречна дървесна растителност.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Необходимо е да се записват всички наблюдения на вида през гнездовия период и да се следи за евентуални концентрации на вида по течението на р.Камчия и в други райони по време на миграционния период.

ЗАПЛАХИ

Загуба на горски местообитания, преследване в рибни стопанства, замърсяване на влажните зони и урбанизация.

3. Горски бекас (*Scolopax rusticola* L.)

Като прелетна птица преминава през март-април, а наесен през септември-октомври, като редовно зимува в по-топлите и малоснежни райони на страната. През време на прелета обитава по-влажни места в крайнини на гори, поляни, места с единични групи дървета и храсти, разсадници, обрасли мочурища и околности на водоеми. У нас е много рядък гнездещ вид, разпространен главно в Рила, Пирин, Родопите и Стара планина, и по-рядко в Странджа. През последните 50- години числеността му е драстично намаляла у нас както като гнездещ, така и като мигриращ вид.

Рядък вид, включен в Червена книга на България, том 2,

На територията на ДЛС "Шерба" се концентрира във всички гори в лонгоза на река Камчия и по-рядко в останалите горски райони.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазването на лонгозните гори е от първостепенно значение за бекаса. Тези гори са и приоритетен хабитат за опазване по Директивата за хабитатите на ЕС. Необходимо е да се намали квотата на лова на вида в района при наличие на негативни тенденции в числеността на зимуващите птици.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се прави редовно, ежегодно преброяване през зимата по избрани трансекти в гората за да има представа за тенденциите в числеността. Да се следи в периода март-април за останали токуващи бекаси и при установяване на такива, локализирайки район да се опази от човешки дейности доколкото това е възможно.

ЗАПЛАХИ :

- Загуба на местообитания
- Преследване и безпокойство от човека

4. Гълъб хралупар (*Columba oenas* L.)

Обитава смесени широколистни и букови, също смесени буково-иглолистни гори, понякога и скалисти места. Гнезди в хралупи на дървета, много рядко и в скални дупки. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2, стр. 121”. У нас е застрашен от изчезване, с катастрофално намаляла гнездова численост. Силно зависим от старите гори с големи, хралупести дървета.

На територията на ДЛС ”Шерба” вероятно гнезди в отдели [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да се ограничат стопанските дейности и безпокойството в подотделите, в които е установен вида. За периода от 01.01 до 30.06 зоната на спокойствие около гнездовището следва да бъде от 500-700 м, а от 01.07 до 31.12 зоната - 250-350 м. Да се опазват старите хралупести дървета, дори и в горски участъци с по-млада гора. Препоръчително е в местообитанието на вида да се обособят гори във фаза на старост.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се установи евентуалната численост и разпространение на вида на територията на ДЛ през гнездовия период и евентуалните места на концентрация през есенно-зимния период.

5. Южен белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos lilfordi* Sharpe & Dresser)

Обитава стари букови и дъбови гори, също смесени буково-иглолистни и по-рядко иглолистни гори. Излетели от гнездата млади птици са наблюдавани през юни. Рядък, реликтен подвид, включен в Червена книга на България, том 2, стр. 126. У нас е с фрагментирано разпространение. Една от най-големите му субпопулации е в Източна Стара планина. Видът е силно привързан към стари гори с сухи и гнили дървета, където намира храната си. Напоследък у нас е застрашен от изчезване.

На територията на ДЛС ”Шерба” гнезди в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнезди да се прилагат само дългосрочно-постепенни сечи – неравномерно-постепенна, групово-постепенна и постепенно-котловинна. При провеждане на лесовъдски мероприятия да се осигури запазването на старите дървета/”баби”/, на дървета с хралупи, острови на старостта, мъртва дървесина и умиращи дървета.

В посочените отдели да се отделят повече гори в фаза на старост (10-15%).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се маркират с GPS всички срещи на вида, независимо от сезона.

ЗАПЛАХИ

Изсичането на старите гори, конкуренция от други видове кълвачи, антропогенен натиск и загуба на хранителна база. Тясно специализиран вид към храна и местообитание.

6. Морски орел (*Haliaeetus albicilla*)

Един от най-редките гнездещи видове птици у нас, световно застрашен вид. Гнезди най-често на вековни тополи, дъбове и брястове край големи реки и други богати на риба и водоплаващи птици водоеми. У нас гнездят само 10-12 двойки. Една двойка обитава района на с. Старо Оряхово, резерват “Камчия”.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се допускат човешки дейности в резерват “Камчия”. В съседните на резервата отдели да се съблюдава буферната зона. Да не се правят екопътеки и посещения на туристи в територията на морския орел!

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се проверява един път годишно гнездото през месец юни, като се регистрира и гнездовия успех от страна на отговорния за участъка лесничей.

ЗАПЛАХИ:

- Загуба на гнездови местообитания, безпокойство и преследване от човека.
- Опожаряване на хранителни местообитания.

7. Орел змияр (*Circaetus gallicus*)

Рядък вид, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България. Гнезди на стари дървета в малко посещавани горски участъци. На територията на ДЛС ”Шерба” птици са видяни и вероятно гнездят в отдели: [REDACTED]. Вероятно се среща и в други отдели, но са необходими допълнителни проучвания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които са е установени двойки през гнездовия период да не се извеждат сечи. Опазване на старите клонести дървета, които предоставят гнездова база на вида.

Да не се допуска палене на стърнища и храсти, защото така се унищожава хранителната база на вида. Да не се разорават малкото налични ливади и пасища в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите в ДЛ двойки /в периода 1.05.-31.07./ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

ЗАПЛАХИ:

- Загуба на гнездови местообитания, безпокойство и преследване от човека.
- Опожаряване на хранителни местообитания.

8. Малък орел (*Hieraetus pennatus*)

Много рядък вид за България, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България /категория застрашен/. Гнезди на стари дървета най-често в дъбови и крайречни гори. На територията в ДЛС Шерба е наблюдаван през размножителния период в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са е установени двойки през гнездовия период, да се не се извеждат сечи. Да се опази в естествен вид крайречната растителност по реките. Да не се разорават малкото налични ливади и пасища в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите в ДЛС двойки /в периода 10.05. – 31.07./ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

ЗАПЛАХИ:

- Загуба на гнездови местообитания, безпокойство и преследване от човека.
- Опожаряване на хранителни местообитания.

9. Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)

Рядък вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България /категория застрашен/. Гнезди на стари дървета най-често на тополи, брястове, дъбове и букове.

На територията на ДЛС Шерба двойки са наблюдавани през размножителния период в отдели: [REDACTED]. Също така и в подотдели [REDACTED].

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които са установени двойки през гнездовия период, да се не се извеждат сечи. Да не се изсича естествената крайречна растителност. Да не се разорават малкото налични ливади и пасищата в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите в ДЛ двойки /в периода 1.05.-31.07./ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

ЗАПЛАХИ:

- Загуба на гнездови местообитания, безпокойство и преследване от човека.
- Опожаряване на хранителни местообитания.

10. Черна каня (*Milvus migrans*)

Рядък вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България /категория застрашен/. Гнезди на стари дървета най-често на тополи и дъбове. На територията на ДЛС Шерба през размножителния период са наблюдавани двойки в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са е установени двойки през гнездовия период, да се не се извеждат сечи. Да не се сече крайречната естествена растителност. Да не се разорават малкото налични ливади и пасища в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездените в ДЛ двойки /в периода 1.05.-31.07/ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

ЗАПЛАХИ:

- Загуба на гнездови местообитания, безпокойство и преследване от човека.
- Опожаряване на хранителни местообитания.

11. Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*)

Много рядък вид и малочислен вид в България, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България. Гнезди най – често в крайречни и низинни гори /липови, дъбови и др./. Храни се с влечуги, дребни бозайници и птици. На територията на ДЛС Шерба през размножителния период са наблюдавани двойки в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които са е установени двойки през гнездовия период, да не се извеждат сечи. Да не се сече естествената крайречната растителност. Да не се разорават малкото налични ливади и пасища в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездените в ДЛ двойки /в периода 15.05.-31.07/ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

ЗАПЛАХИ:

- Загуба на гнездови местообитания, безпокойство и преследване от човека.
- Опожаряване на хранителни местообитания.

12. Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*)

Много рядък вид врабчоподобна птица у нас. Включена в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в новата Червена книга на България. Гнезди спорадично в стари букови гори, основно в Стара планина. Гнезди в хралупи и полухралупи. В ДЛС Шерба е установена в отдели: [REDACTED].

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнезди да се прилагат само дългосрочно-постепенни сечи – неравномерно-постепенна, групово-постепенна и постепенно-котловинна /освен в горските култури,където няма ограничение/, като при това се оставят всички дървета от възрастовите класове над 100 г.

Задължително се запазват всички стоящи и паднали мъртви дървета, дърветата с хралупи, както и дървета с видими признаци на заболяване и гнилото. Задължително части от насажденията се запазват като острови на старостта (без никакви лесовъдски мероприятия). В отделите не се допуска провеждането на санитарни сечи и събиране на суха и паднала маса с изключение на големи природни нарушения (ветровали, снеголоми). Определен брой съхнещи, хралупести дървета дори се оставят и извън картираните отдели!

В посочените отдели да се отделят повече гори в фаза на старост.

Поставяне на изкуствени къщички за подпомагане на гнезденето само в горски участъци,където липсват хралупести дървета.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Допълнителни проучвания за прецизиране разпространението и числеността на вида в района.

Животински видове с природозащитно значение, установени на територията на ДЛС „Шерба”

1. Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Гръбният панцер (карпаксът) е жълтеникав с черни петна, коремният (пластронът) – жълтеникав до светломаслиненозелен. Главата, шията и крайниците са мътнозеленикави и жълтокафяви. На задната страна на бедрата има по една конична рогова брадавица. На дължина достига до 30 см. Обитава най-често сухи припечни карстови терени. Зимата прекарва в сън, като се заравя в дупки. Размножава се през март-април. През юни-юли женската изравя с крайниците си трапчинки и снася 2-8 яйца. В един сезон женската снася яйца три пъти, така че една женска снася средно по 16 яйца. Инкубацията им продължава около 2-3 месеца. Храни се с треви, листа, плодове, понякога със земни червеи, охлюви и др.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазването на нискостъблените дъбови гори, главно на южни изложения, и на храсталците е от ключово значение за вида. Също така не бива да се употребяват

химически средства за защита в селското и горското стопанство. При охраната на горите да се следи стриктно за браконьерски улов на костенурки, както е предвидено по ЗБР. Да не се допуска палене на стърнищата. Не се препоръчва разширяване на съществуващата пътна инфраструктура, в близост до местообитанията на вида, защото много често животни от този вид загиват по пътищата.

Заплахи: Събиране, местене или убиване на индивидите от вида. Пожари и разораване на опожарените територии. Почистване на храстите в екотонните зони.

ЗАПЛАХИ:

Събиране, местене или убиване на индивидите от вида.

Пожари и разораване на опожарените територии. Почистване на храстите в екотонните зони.

2. Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

По външен вид наподобява шипобедрената костенурка, но на задната страна на бедрата няма брадавици и опашката накрая завършва с рогов шип. На дължина достига 37 см, маса – 6,5 кг. Начинът ѝ на живот е както на шипобедрената костенурка.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазването на нискостъблените дъбови гори, главно на южни изложения, и на храсталациите е от ключово значение за вида. Също така не бива да се употребяват химически средства за защита в селското и горското стопанство. При охраната на горите да се следи стриктно за браконьерски улов на костенурки, както е предвидено по ЗБР. Да не се допуска палене на стърнищата. Не се препоръчва разширяване на съществуващата пътна инфраструктура, в близост до местообитанията на вида, защото много често животни от този вид загиват по пътищата.

Заплахи: Събиране, местене или убиване на индивидите от вида. Пожари и разораване на опожарените територии. Почистване на храстите в екотонните зони. Мерки и препоръки за стопанисване на гората: Да не се събират, местят или убиват индивидите от вида. След горски пожари да не се разоравя опожарената територия. По възможност да се оставят подотдели с подлес периферията на горските масиви. Екотонните (зони между гората и откритите пространства) зони да не се почистват от храсти.

ЗАПЛАХИ:

Събиране, местене или убиване на индивидите от вида.

Пожари и разораване на опожарените територии. Почистване на храстите в екотонните зони.

3. Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)

Карпаксът е маслиненокафяв до черен с множество жълти точки и черти, разположени радиално на плочките. Краката и опашката са черни, осеяни с жълти петна. На дължина достига 25 см. Обитава предимно застояли води, рядко разливи на реки и напоителни канали. Зимата прекарва заровена в тинята на блатата. Размножаването й започва към края на април и началото на май. След около един месец женската изравя трапчинка на брега на водния басейн и в нея снася 3-12 яйца. Инкубацията им продължава около 100 дни. Ако времето е студено, излюпените костенурчета се заравят в земята и прекарват зимата в сън. Излизат на повърхността на следващата пролет. Храни се главно с животинска храна – насекоми, червеи, мекотели и сравнително рядко с риба. Среща се по река Двойница и река Камчия.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Не трябва да се разчистват падналите по бреговете на реките дървета и надвисналите над реката върби и тополи. Не трябва да си добиват инертни материали от реките в района.

Заплахи: Събиране, местене или убиване на индивидите от вида. Извършване на сеч в горите около водните басейни, където е регистриран вида. Пресушаване на водните тела, където е установен вида. Премахване на гниещи дървета около водните басейни, където е установен вида.

ЗАПЛАХИ:

Събиране, местене или убиване на индивидите от вида.

Пожари и разораване на опожарените територии. Почистване на храстите в екотонните зони.

4. Змиегушер (*Ophisaurus apodus thracicus* Obst)

Безкрак гушер, обитаващ ниски каменисти терени, обрасли с ксеротермни храсти и треви. През лятото навлиза в гори, долове и други влажни места, където снася яйцата си. Застрашен подвид, включен в „Червена книга на България, том 2, стр. 34”.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Не трябва да се употребяват химически средства за защита в селското и горското стопанство. При охраната на горите да се следи стриктно за браконьерски улов на костенурки, както е предвидено по ЗБР. Не се препоръчва разширяване на съществуващата

пътна инфраструктура, в близост до местообитанията на вида, защото много често животни от този вид загиват по пътищата.

5. Сирийска /балканска/ чесновница (*Pelobates syriacus*)

Рядък вид жаба, разпространена спорадично у нас. Среща се по пясъчливи места, често около водоеми. Активна през нощта. Включен в „Червена книга на България, том 2, стр. 33”.

6. Смок мишкап (*Elaphe longissima longissima Laurenti*)

Обитава предимно влажни гористи места или мезофилни ливади с храстова растителност, понякога на скалисти терени. Копулацията е в края на май до средата на юни. Снася 2-10 яйца в края на юни до първото десетдневие на юли, най-често в хралупи и други места с гниеща дървесина. Половата зрелост настъпва на третата пролет. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2, стр. 39”.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се допускат пожари и палене на стърнищата. Да не се използват химически средства за защита в горското стопанство в районите в които е известно, че обитава вида. Да се преустановят голите сечи в дъбовите и габъррови гори на територията на ДГС, които променят характера на местообитанието. Да не се убиват змиите – те са полезни помощници на човека в борбата с мишките, полевките и плъховете.

Заплахи: Събиране, местене или убиване на индивидите от вида. Разораване на опожарени територии. Почистване на храстите в екотонните зони.

7. Черен кълвач (*Dryocopus martius* L.)

Обитава стари букови, иглолистни и смесени планински гори до горната им граница; по-рядко нископланински и равнинни гори. Гнезди в стари дървета с хралупи. Най-рано брачни прояви са установени в началото на март, а напуснали гнездото малки в началото на май. Люпилото е от 4-5 яйца, мътенето продължава 12-14 дни, а престоят на малките в гнездото 24-28 дни. При загуба на първото люпило прави второ люпило. В стари гори гнездовият участък обхваща 100-300 ха, а в горите с малко количество стари и умиращи дървета – 1000-1600 ха.

Рядък вид, включен в „Червена книга на България, том 2, стр. 126”.

На територията на ДЛС Шерба гнезди в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнезди да се прилагат само дългосрочно-постепенни сечи – неравномерно-постепенна, групово-постепенна и постепенно-котловинна. При провеждане на лесовъдски мероприятия да се осигури запазването на старите дървета ”баби”, на дървета с хралупи, острови на старостта, мъртва дървесина и умиращи дървета.

В посочените отдели да се отделят повече гори в фаза на старост (10-15%).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодное състояние.

ЗАПЛАХИ

Изсичането на старите гори, конкуренция от други видове кълвачи, антропогенен натиск и загуба на хранителна база. Тясно специализиран вид към храна и местообитание.

8. Сив кълвач (Picus canus)

Рядък вид с бързо намаляваща численост у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС, предложен и приет за включване новата Червена книга на България. Обитава стари букови, дъбови и крайречни гори.

На територията на ДЛС Шерба гнезди в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнезди да се прилагат само дългосрочно-постепенни сечи – неравномерно-постепенна, групово-постепенна и постепенно-котловинна. При провеждане на лесовъдски мероприятия да се осигури запазването дървета старите дървета/"баби"/, на дървета с хралупи, острови на старостта, мъртва дървесина и умиращи дървета.

В посочените отдели да се отделят повече гори в фаза на старост (10-15%).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

ЗАПЛАХИ

Изсичането на старите гори, конкуренция от други видове кълвачи, антропогенен натиск и загуба на хранителна база. Тясно специализиран вид към храна и местообитание.

9. Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*)

Рядък и бързо намаляващ вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и предложен за включване в новата Червена книга на България. Обитава стари дъбови и крайречни гори.

На територията на ДЛС Шерба гнезди в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнезди да се прилагат само дългосрочно-постепенни сечи – неравномерно-постепенна, групово-постепенна и постепенно-котловинна. При провеждане на лесовъдски мероприятия да се осигури запазването дървета старите дървета "баби", на дървета с хралупи, острови на старостта, мъртва дървесина и умиращи дървета.

В посочените отдели да се отделят повече гори в фаза на старост (10-15%).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

ЗАПЛАХИ

Изсичането на старите гори, конкуренция от други видове кълвачи, антропогенен натиск и загуба на хранителна база. Тясно специализиран вид към храна и местообитание.

10. Осояд (*Pernis apivorus* L.)

Обитава разнообразни стари гори, най-често дъбови и букови в съседство с поляни и ливади. Среща се от 0 м.н.в до около 1800 м.н.в. Гнездото е добре скрито в основата на страничен клон на височина 10-20 м. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2”.

На територията на ДЛС Шерба гнезди в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са е установени двойки през гнездовия период, да се не се извеждат интензивни сечи – с интензивност над 10% /освен в горските култури попадащи в изброените отдели/. Около идентифицирани гнезда, да не се провеждат сечи в радиус от 500 м около гнездото през гнездовия период от 1.04 до 31.07. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е с радиус не по-малък от 250 м.

Опазване на старите клонести дървета, които предоставят гнездова база на вида. Да не се допуска унищожаване на пасища и ливади. Да се прекратят палене на стърнища и да се провеждат мероприятия за превенция на горските пожари.

Да се оставят повече гори в фаза на старост и в дъбовата зона. Да не се използват инсектициди в горското стопанство в отделите в които попадат гнездовите ив ловните територии на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

ЗАПЛАХИ

Намаляването на старите гори и безпокойство. Използването на пестициди в селското и горско стопанство.

11. Голям ястреб (*Accipiter gentilis*)

Рядък вид, включен в Червената книга на България. Гнезди в разнообразни гори, както в планините така и в равнини, вкл. и в горски култури. Предпочита дъбови и крайречни гори. Храни се основно с птици.

На територията на ДЛС Шерба гнезди в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнезди да се прилагат само дългосрочно-постепенни сечи – неравномерно-постепенна, групово-постепенна и постепенно-котловинна. При окончателни фази на възобновителни сечи в съседните отдели да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждение. При установяване на гнездо да не се сече в радиус от 500 м. около него през гнездовия период и 250 м. извън него.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

ЗАПЛАХИ

Загуба на местообитания вследствие на обезлесяване на обширни територии. Преследване и безпокойство от човека.

12. Малък ястреб (*Accipiter nisus*)

Рядък вид, включен в Червената книга на България. Гнезди в разнообразни гори, предимно в планините. Предпочита иглолистни и букови гори. Храни се основно с птици.

На територията на ДЛС Шерба гнезди в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнезди да се прилагат само дългосрочно-постепенни сечи – неравномерно-постепенна, групово-постепенна и постепенно-котловинна. При окончателни фази на възобновителни сечи в съседните отдели да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждение. При установяване на гнездо да се остави буфер от 250 м около него, в който да не се извеждат сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодное състояние.

ЗАПЛАХИ

Загуба на местообитания вследствие на обезлесяване на обширни територии. Преследване и безпокойство от човека.

13. Бухал (*Bubo bubo* L.)

Обитава скалисти терени, проломи, рядко в стари широколистни гори и обрасли с гъста растителност места. Предимно в равнините и ниските планини. Брачният период започва през февруари. Гнезди в скални пукнатини и надвеси, на земята и рядко в хралупи на дървета. В края на март снася 2-4 яйца. Малките започват да летят през юли. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2”.

На територията на ДЛС Шерба е установен в отдел [REDACTED]

Потенциално е разпространен и другаде в старите дъбови и букови гори, но установяването му изисква допълнителни изследвания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В зоните с установено гнездене на вида да се осигури зона на спокойствие без сечи според указанията в Ръководството (от 01.01 до 30.06 - зона 500 м около гнездото) и (от 01.07 до 31.12 - зона 250-350 м). Под скали с установено гнездене на вида да не се извеждат сечи в радиус от 500 м от скалите. Да не се провеждат санитарни сечи в подотелите, в които е установен вида, освен в случаите на големи природни нарушения. Санитарните сечи лишават вида от дървета за гнездене и затова в гората трябва да се оставят определен брой съхнещи, хралупести дървета дори и извън картираните отдели!

Да не се допуска застрояване, изграждане на спортни съоръжения и фрагментиране на горските местообитания в тези отдели и в близост до тях.

14. Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*)

Много рядък вид пойна птица. У нас гнезди основно в Източна България. Слабо проучен. Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в новата Червена книга на България. Гнезди главно в стари, широколистни гори с наличие на стари дървета с хралупи. Гнезди в хралупи и полухралупи.

Намерен в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели и подотдели, където видът гнезди да се прилагат само дългосрочно-постепенни сечи – неравномерно-постепенна, групово-постепенна и

постепенно-котловинна /освен в горските култури,където няма ограничение/, като при това се оставят всички дървета от възрастовите класове над 100 г.

Задължително се запазват всички стоящи и паднали мъртви дървета, дърветата с хралупи, както и дървета с видими признаци на заболяване и гнилото. Задължително части от насажденията се запазват като острови на старостта (без никакви лесовъдски мероприятия). В отделите не се допуска провеждането на санитарни сечи и събиране на суха и паднала маса с изключение на големи природни нарушения (ветровали, снеголоми). Определен брой съхнещи, хралупести дървета дори се оставят и извън картираните отдели!

В посочените отдели да се отделят повече гори в фаза на старост.

Поставяне на изкуствени къщички за подпомагане на гнезденето само в горски участъци, където липсват хралупести дървета.

15. Златка (*Martes martes*)

Много рядък и малочислен вид, застрашен от изчезване в България и Европа. Включен в Червената книга на България, както и в Бернската конвенция, Директива 92/43 и Emerald. Силно уязвим при промяна на местообитанието – извеждане на сечи, намаляване на старите, хралупати и изсъхнали дървета и човешко присъствие. Видът е индикатор за стари гори.

Установен в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Отделите в които е установен вида да се стопанисват като гори във фаза на старост.

16. Горски прилепи

Установени са в отдели: [REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

За опазването на вида е необходимо в посочените отдели да на се сечат старите дървета с хралупи и да се оставят права и паднала мъртва дървесина.

17. Благороден елен

Предпочита по изредените широколистни и смесени гори с повече тревна растителност и подраст.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В подотделите, които са посочени като сватбовища не се допуска извеждане на механизирани дърводобивни дейности през размножителния период. Допускат се единствено дейности свързани с предотвратяване на нарушения от всякакъв произход – напр. противопожарни, лесозащитни мероприятия или такива, които са за защита на важни инфраструктурни обекти.

Лесовъдските мероприятия през останалото време трябва да осигуряват запазване на природната стойност на насажденията като сватбовища, т.е:

- Да не се допуска замърсяване на горските територии с битови отпадъци и вредни химически вещества;
- На местата, където има калища да не се извършва сеч на дървета в радиус от 15 м, а извозните трасета да се проектират и залагат, така че да не разрушават калищата;
- Да се прилагат възобновителни сечи с по-дълъг възобновителен период – напр. постепенно-котловинни.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се извършват наблюдения по време на размножителния период, с цел установяване на половата и възрастова структура на популациите, а също и на тяхната гъстота. Отчетите да се нанасят в приложените проверовъчни лист (чек-листи) и да послужат за извършване на ежегодният анализ на резултатите от мониторинга.

Безгръбначни видове включени в Приложение 1Б към Практическото ръководство за ГВКС, установени на територията на ТП ДЛС „Шерба“.

15. Еленов рогоч - *Luscanus cervus*; Семейство - Linnaeus (Рогочи)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II, III; международен: HD-II; IUCN European Red List of Saproxyllic Beetles-NT; BC-III;

Широко разпространен в широколистните гори на цяла България, от 0 до 1500-1700 m. Най-едрият български бръмбар (4,5-9,0 cm) с чернокафяви до червенокафяви надкрилия (Фиг. 1).

(фиг.1)

(фиг.2)

Налице е изразен полов диморфизъм – мъжките имат по-големи размери, които са силно вариабилни (Фиг. 2), по-широка глава, силно развити и удължени челюсти, докато при женските такива белези липсват. Ларвата се развива нормално 5-6 (максимално до 8) години в гнила дървесина на дънери, пънове и корени на дъб (*Quercus* sp.), липа (*Tilia* sp.), бук (*Fagus* sp.), върба (*Salix* sp.), топола (*Populus* sp.) и други видове широколистни дървета. Сезонното развитие на вида зависи от височината, географската ширина и климатичните условия. Възрастните обикновено се появяват в края на май, като мъжките завършват развитието си около седмица преди женските. Срещат се до края на септември. Възрастното насекомо най-често се наблюдава през ранното лято. През деня възрастните стоят най-често неподвижно на стволове на дървета, пънове и клони. Мъжките летят по здрач и в първите часове на нощта, докато женските се пълзят по земята или по дърветата. Няма близки видове в България. Женската на еленовия рогоч би могла да бъде сбъркана с *Dorcus parallelipedus*, но последният е значително по-дребен и с тъмно кафяв до черен цвят.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия.
2. Забрана за сеч на биотопни дървета, макриране и опазване на бъдещи такива.
3. Забрана за изкореняване на пънове.
4. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари.

5. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета или големи клони, купчини с отрязани дърва, хралупи на големи живи отмиращи дървета, дървета с гъби. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микроместообитанията, например в случая с хралупите се разравя внимателно гниещата материя на дъното на хралупата на дълбочина не повече от 5-6 см в дълбочина. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

ЗАПЛАХИ:

Унищожаване на горите във фаза на старост, биотопните дървета, пънове.
Използване на инсектициди.

16. Голям сичко – *Cerambyx cerdo* Linnaeus; Семейство – Cerambycidae (Сечковци)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II, III; международен:
HD-II, IV; IUCN-VU; IUCN European Red List of Saproxylic Beetles-NT; BC-II;
CORINE

Широко разпространен вид в цялата страна, но основно в Източна и Южна България.

Възрастните индивиди на *Cerambyx cerdo* са с размери между 2,4-5,3 см. Тялото и краката са черни, с червеникавокафяви върхове на надкрилията. Надкрилията са ясно стеснени от основата към върха. При мъжките антени са два пъти по-дълги от тялото, при женските достигат до върха на елитрите.

Обитава стари широколистни гори. Развива се предимно по дъбове (*Quercus*), по-рядко се среща покестен (*Castanea*), бреза (*Betula*) и други широколистни дървета. Ларвите живеят вътре в гниещадървесина на стари или мъртви дървета и се хранят с нея. Възрастното лети през май-август като най-често се наблюдава през юни-юли. Активно е привечер или през ранните часове на нощта, когато лети или пълзи по стволите на дърветата. Яйцата се отлагат в цепнатини на кората надървета. Цикълът на развитие продължава 3-4 години.

В България се срещат 6 вида от род *Cerambyx* - *Cerambyx cerdo*, *Cerambyx dux*, *Cerambyx*

nodulosus, *Cerambyx miles*, *Cerambyx scopoli* и *Cerambyx welensii*. *Cerambyx cerdo* се отличава най-лесно от останалите по наличието на шипче на върха на надкрилията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия.
2. Забрана за сеч на биотопни дървета, макиране и опазване на бъдещи такива.
3. Забрана за изкореняване на пънове.
4. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари.
5. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микроместообитанията. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

ЗАПЛАХИ:

- Унищожаване на горите във фаза на старост, на острови на старостта.
- Извършване на сеч на биотопни дървета и маркиране на бъдещи такива.
- Изкореняване на пънове. Пожари.
- Използване на инсектициди.

17. Голям буков сечко - (*Morimus asper funereus*); Семейство - Cerambycidae (Сечковци)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II; международен: HD-II; IUCN Red List of Threatened Species-VU; CORINE

Широко разпространен вид в цялата страна, от 0 до 2000 m.

Възрастните бръмбари могат да достигнат до 4 cm, но има и по-дребни екземпляри.

Надкрилията им са покрити плътно със сиви власинки, които придават сивия им цвят, както и с черни власинки, които образуват черни кръгли петна. Антените на мъжките са добре развити и надвишават дължината на тялото. При женските антените не достигат до върха на надкрилията. Бръмбарите са безкрили и не могат да летят, което обуславя слабите им разселителни възможности. Обитава широколистни, смесени гори и иглолистни гори. Развива се в гниеща, влажна дървесина (стволове, трупи, дънери, пънове, кори от дървета), лежача на земната повърхност, най-често на дъб, бук, топола, кестен, ела. Възрастните бръмбари се срещат през април – септември в купчини от отсечени трупи. Женските снасят яйцата си в мъртва дървесина с

кора, с предпочитание към по-големи дънери или трупи. Ларвите се развиват под кората, където се хранят със сърцевината на дървесината. Пикове в числеността на големия буков сечко през първата половина на май и втората половина на юни предполагат развитие на 2 поколения през годината. Бръмбарите са активни привечер и през ранните часове на нощта (между 20 ч. вечер и 3 ч. сутрин), но много често могат да се наблюдават и през деня на сенчести и относително хладни места. Цикълът на развитие е 2-3 годишен. Показва много широка способност адаптация към различни надморски височини, типове гора и климатични условия.

Може да бъде сбъркан с близкия до него вид от род *Lamia* – *Lamia textor* (Linnaeus), но при нея напълно липсват типичните тъмни петна на надкрилията.

В България се срещат няколко подвида от род *Morimus*, според някои автори вида- *M. asper asper*, *M. asper funereus* и *M. asper verecundus* (Faldermann), както и още един близък вид - *Morimus orientalis* (Reitter). Поради изключително практичната насоченост на определителя, близката екология и природозащитно значение, няма да бъдат описвани разликите между посочените подвидове и видовете.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия.
2. Забрана за сеч на биотопни дървета, макиране и опазване на бъдещи такива.
3. Забрана за изкореняване на пънове.
4. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари.
5. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и пълзящите екземпляри.

Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета.

Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно микроместообитанията.

Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

ЗАПЛАХИ:

Унищожаване на горите във фаза на старост, на острови на старостта.

Извършване на сеч на биотопни дървета и маркиране на бъдещи такива.

Изкореняване на пънове. Пожари.

Използване на инсектициди.

18. Алпийска розалия - (*Rosalia alpina*); Семейство -Cerambycidae (Сечковци)

Природозащитен статус: в България: ЗБР-II, III; международен: HD-II, IV; IUCN-VU; IUCN European Red List of Saproxylic Beetles-LC; BC-II; CORINE

Широко разпространен вид в цялата страна, от 0 до 1500 m. Среща се предимно в планинските райони, но може да се срещне и по Черноморското крайбрежие.

Възрастното е с размери 1,5-3,8 cm (Фиг. 33). Главата е удължена, преднегръба закръглен, с чифт насочени нагоре шипове на страните, надкрилията са удължени с паралелни страни. Основният цвят на окраската е светлосин. На предния край на преднегръба има черно петно, а на надкрилията

черна напречна препаска през средата и два чифта петна – едно в основата и едно на върха на елитрите. Антените са 11-членести като членчета 3-8 имат на върха снопче от черни четинки. Полов

диморфизъм: антените на мъжките 1,5-2,0 пъти по-дълги от дължината на тялото, при женските те едва надминават дължината на елитрите.

Обитава стари широколистни гори. Развива се предимно по бук (*Fagus*), но също по *Carpinus*, *Fraxinus*, *Ulmus*, *Acer*, *Alnus*, *Castanea*, *Crataegus*, *Juglands*, *Larix*, *Quercus*, *Salix* и *Tilia*. Предпочита места с просвети, огрени от слънцето. Ларвите са ксилофаги, живеят в гниещата дървесина на стари живи или мъртви дървета като се хранят с нея. Възрастното лети през юли-август. Активно е през деня като през слънчевите часове на деня се наблюдава върху кората на дървета. Яйцата се отлагат в цепнатините на кората. Цикълът на развитие е 3-4 години. Няма близки видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

1. Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия.
2. Забрана за сеч на биотопни дървета, маркиране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пънове.
3. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари.
4. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен матод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и летящите и пълзящи екземпляри.

Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета.

Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно михрохабитатите.

Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

ЗАПЛАХИ

Унищожаване на горите във фаза на старост, на острови на старостта.

Извършване на сеч на биотопни дървета и маркиране на бъдещи такива.

Изкореняване на пънове.

Пожари.

Използване на инсектициди.

ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Списък на индикаторните видове за тази ВКС с техните минимални концентрации в България са посочени в Приложение 2 към ръководството, като там са посочени и праговете им стойности поотделно за всеки вид. Когато в една гора има значимо постоянно или временно съсредоточаване на видове или е убежище от критична важност, съгласно изискванията на Приложение 2 към ръководството, тогава гората е ГВКС.

На територията на ДЛС Шерба главно покрай р.Камчия, р.Двойница, край с.Рудник и на други места спират за нощувка многочислени ята на бял щъркел /*Ciconia ciconia*/.

В района на ДЛС Шерба има и миграция и нощувки на големи ята дневни грабливи птици /в различни горски участъци през отделните години/ - осояди, малки кресливи орли, змияри, черни кани, обикновени мишелови, тръстикови блатари.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 1.3

1. Горският стопанин трябва обстойно да опише конкретната ВКС. Например: “в отдел Х има две бърлоги на мечки обитавани от х мечки ” или “ в скалите на подотдел Х се обитават от колония прилепи от видовете А и Б със средна численост С и Д”, или „в отдел Х има водоем с приблизителни размери А по В метра и приблизителна дълбочина С метра“, или „в каменни струпвания на подотдел Х са наблюдавани У екземпляра змии”, или „в отдел/подотдел Х са наблюдавани Х броя сухоземни костенурки на малка територия“. Да се изготвят карти на териториалното разположение на съответното ВКС.

2. Да се определи основната ключова информация за всяка ВКС. Тя трябва да включва: значимост (глобална, местна и т.н.) на временното съсредоточаване (експертно мнение); сегашно състояние на важните видове, които формират съсредоточаването; основни тенденции и заплахи за запазването на гората или ключовите характеристики на местообитанието, което притежава ВКС; потенциални въздействия на стопанисването върху гората или качеството на местообитанието като ВКС.

3. В зоните, определени съгласно Приложение 2, се осигурява спокойствие, чрез непровеждането на горскостопански мероприятия в периодите, през които териториите са обект на ползване от видовете посочени в Приложение 2. През останалото време се извършват мероприятия за поддържане на определените зони в съответствие с изискванията на видовете, заради които е определена конкретната ВКС, съгласно НПУВ (национален план за управление на вида).

4. При липса на НПУВ за вида, заради който е определена конкретната ВКС, до утвърждаването на такъв се изготвя план за стопанисване на ГВКС, който се съобразява със специфичните изисквания на идентифицираните ВКС. Планът за стопанисване се изготвя задължително с участие на експерт по съответния на конкретната ВКС вид.

- Да се изготвят конкретни предложения за стопанисването на всяка ВКС. Те могат да включват активно стопанисване, мерки за възстановяване или строга защита, според конкретните условия. Може да се окаже удачно да се определят някои ключови защитени територии, да се запази или подпомогне свързаността на местообитанията на ниво ландшафт, и/или да се осигурят някои необходими ландшафтни характеристики, например определена пълнота на насажденията, наличие на стояща мъртва дървесина и др. Например: За земноводните – около водните обекти се определят се буферни зони (в диаметър 50 м около водния обект) и сезони на спокойствие: февруари – юли (като според географското положение е възможно удължаване на периода до август). За водните костенурки се определят се буферни зони с диаметър 100 м около водния обект в периода май-юли . За влечугите се определят зони на спокойствие в териториите между гората и откритите пространства с буферна зона с диаметър 40 м. в периода април –юни.

- Да се интегрират предложенията за стопанисване в по-широкия процес на планиране. Планът за стопанисване на ГВКС да осигурява запазването 21 на определените ВКС. Горските стопани трябва да се уверят, че мерките се прилагат на практика, например чрез промяна на оперативните процедури и провеждане на образователна програма за персонала, който участва в извършването на горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознава с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване. Примерни препоръки за стопанисване на горите, в които се срещат видовете безгръбначни от Приложение 1 на Ръководството.

5. За разлика от повечето други животни, видовете сапроксилни безгръбначни са силно привързани към подходящото за тях местообитание, което в много случаи може да бъде дори единично дърво. Те са силно специализирани и една популация на даден вид може да преживее много генерации хранейки се и живеейки само на един мъртъв клон или хралупа, което ги прави силно чувствителни към негативни промени и антропогенни въздействия върху горите.

- Поддържане на естествени и полуестествени гори: с разнообразна възрастова структура, автохтонни дървесни видове и достатъчен брой зрели и разлагащи се стари дървета в различни етапи на стареене. В управляваните гори трябва да се вземат мерки, които да гарантират, че е налице достатъчно количество дървета от различни възрасти, да се оставят незасегнати дърветата, характерни за местообитанието. Видовете, които не са характерни за даденото място (екзотични видове) трябва да бъдат разредени или изцяло премахнати. Да се запазят неизползвани места, където дърветата могат да остаряват естествено и да отмират. За поддържане на устойчиво използване и запазване на биоразнообразието се препоръчва количеството мъртва дървесина да бъде 35 m³/ha (или 3- 8% от общия обем на налична дървесина), като се оставят всички мъртви дървета с диаметър над 22 cm.

- Наличие на дървета от всички степени на дебелина за основните дървесни видове.

- Засилване на противопожарните мерки и контрол в горите.

- Проучване на популациите на бръмбарите и пеперудите и включване на данните в горскостопанските планове и дейности.

- Определяне и маркиране на биотопни дървета – настоящи и бъдещи.

- Превантивни мерки: чрез правилно управление на горите, което да осигури баланс на дървета във всякаква възраст и структура и избягване на ненужната санитарна сеч. Важно е да се разсеят неправилните разбирания, че сапроксилните видове безгръбначни са „вредители“ по горите.

- Опазване на подлеса и екотоните – граничните пространства между горите и откритите площи.

ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие.

При формиране на критериите за разпространение на горите, отговарящи на ВКС 2 е взето под внимание географското разпространение на обширните горски масиви на територията на страната. Горите отговарящи на тази консервационна стойност се обособяват по критериите - естественост, фрагментираност и минимален териториален размер на жизнено проявление на популациите на естествено срещащи се видове.

Идентифицираните по тези критерии горскостопански единици са представени в отделно Приложение към Националното ръководство.

Горите на територията на ДЛС Шерба не отговарят на критериите на тази консервационната стойност, съгласно изискванията на Националното ръководство за ГВКС и стопанството не е включено в посоченото по-горе приложение към ръководството.

ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ИЛИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ, МЕСТООБИТАНИЯ ИЛИ РЕФУГИИ.

За България ГВКС представляват всички горски територии, включващи екосистеми от списъка на Приложение 4 към ръководството. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (ГФС, Old-growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс видове от специфични екологични и таксономични групи.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ГСП на ДЛС Шерба. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към *Приложение 4* на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ДЛС Шерба са идентифицирани 5 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Списък на подотделите, на чиято територия са разположени съответните съобщества, са представени в Таблица 3. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

Таблица 3. Застрашени, изчезващи или ендемични екосистеми на територията на ДЛС Шерба:

№	EUNIS	Наименование	Кратка характеристика	Отдели в ДЛС Шерба
1	G1.737	Eastern sub-Mediterranean white oak woods	Гори от космат дъб (<i>Quercus pubescens</i>) – чисти или смесени с други термофилни видове.	
2	G1.76A4	Stranja [<i>Primula rosea</i>]- [<i>Quercus polycarpa</i>] forests	Чисти и смесени гори на източен горун (<i>Quercus polycarpa</i>) в Странджа и Източна Стара планина.	
3	G1.7A1	Euro-Siberian steppe [<i>Quercus</i>] woods	Гори доминирани от цер (<i>Quercus cerris</i>) или дръжкоцветен дъб (<i>Quercus pedunculiflora</i>) върху лъос в Дунавската равнина, Лудогорието и Добруджанското плато.	

4	G1.7C4	Silver lime woods	Гори с доминиране на сребролистна липа (<i>Tilia tomentosa</i>).	
5	G1.A4	Ravine and slope woodland	Смесени широколистни гори разположени на стръмни и урвести места. Характерни растителни видове: <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Acer pseudoplatanus</i> , <i>Tilia cordata</i> , <i>Tilia platyphyllos</i> .	
6		Потенциални гори във фаза на старост (Old growth forests)		Посочени в Таблица 4. Обща площ на отделените гори във фаза на старост 671.8 ха

Към таблица 3. Застрашени, изчезващи или ендемични екосистеми на територията на ДЛС Шерба, които не фигурират в ръководството, но са на територията на стопанството:

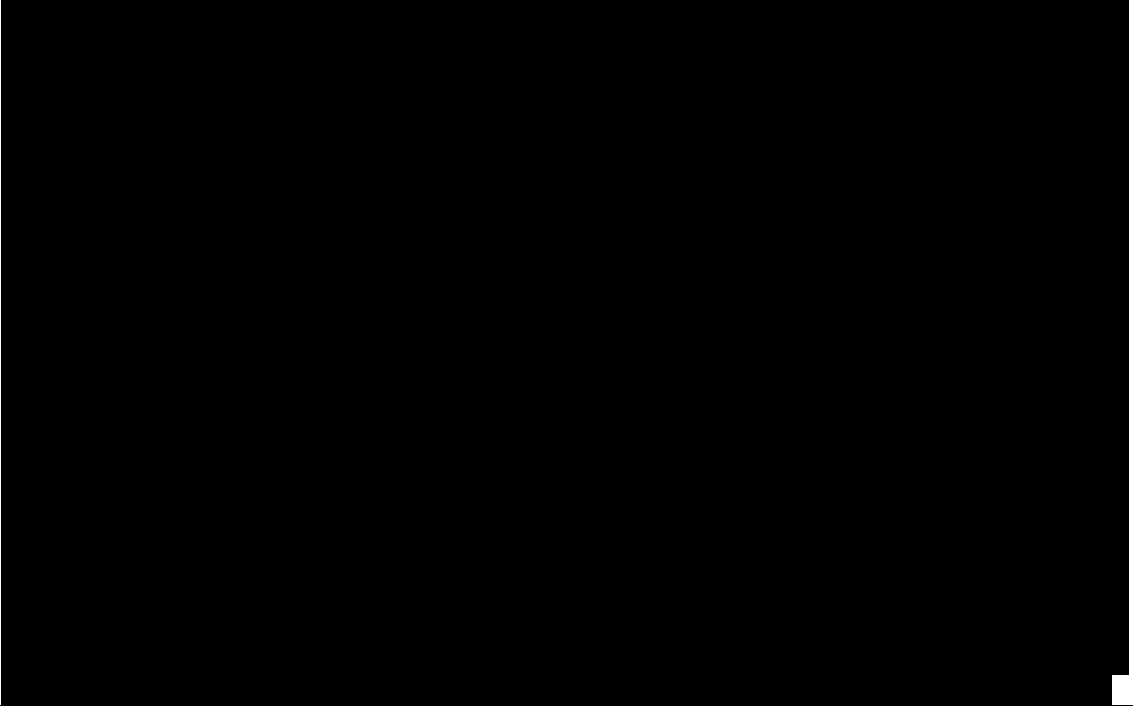

№	EUNIS	Наименование	Кратка характеристика	Отдели в ДЛС Шерба
1	G1.111	Middle European [<i>Salix alba</i>] forests	Крайречни заливни гори доминирани основно от бяла върба (<i>Salix alba</i>)	
2	G1.213 (0)	Flood-plain [<i>Alnus</i>] woods of slow rivers	Монодоминанти гори на черна елша (<i>Alnus glutinosa</i>), в долните течения на реките от Черноморско-Средиземноморския басейн	
3	G1.223	South-east European [<i>Fraxinus</i>] - [<i>Quercus</i>] - [<i>Alnus</i>] forests	Заливни гори с участие на летен дъб (<i>Quercus robur</i>), полски ясен (<i>Fraxinus angustifolia</i> subsp. <i>oxycarpa</i>) и полски бряст (<i>Ulmus minor</i>), и наличие на лиани – <i>Smilax excelsa</i> , <i>Periploca graeca</i> , <i>Clematis vitalba</i> , <i>Hedera helix</i> , <i>Tamus communis</i> , <i>Vitis vinifera</i> subsp. <i>sylvestris</i> .	
4	G1.6E	Pontic beech forests	Гори на източен бук (<i>Fagus orientalis</i>) от Понтийския регион, достигащи до Странджа и Източна Стара планина	
5	G1.913	Hercynio-Alpine	Естествени чисти и смесени	

	[Betula] woods	насаждения на <i>Betula pendula</i> с участието на <i>Fagus sylvatica</i>	
--	----------------	--	--

Таблица 4. Гори във фаза на старост

Гори във фаза на старост и 5% горски територии без ползвания в стопанството	
1ж/4,5ха, 25г/0,5ха, 27а/10,8ха, 28а/9,6ха, 29в/8,0ха, 30в/9,4ха, 31а/6,7ха, 32д/9,8ха, 33а/5,6ха, 34а/1,6ха, 34б/0,9ха, 34г/2,9ха, 34д/10,7ха, 34е/2,8ха, 35а/3,5ха, 35б/2,1ха, 35е/3,7ха, 36ж/7,7ха, 37г/4,7ха, 38а/3,3ха, 38в/3,0ха, 39г/5,4ха, 42в/8,6ха, 43а/10,2ха, 43б/20,2ха, 44а/3,2ха, 45д/3,4ха, 50г/5,7ха, 51е/6,8ха, 52в/11,8ха, 53г/6,2ха, 127а/2,3ха, 133ж/17,6ха, 136а/10,4ха, 139г/5,2ха, 148д/8,3ха, 149а/12,8ха, 157а/2,5ха, 161г/4,2ха, 169а/5,5ха, 172а/1,6ха, 172б/7,4ха, 215ж/4,6ха, 315г/11,4ха, 328а/14,9ха, 331г/11,4ха, 332а/12,3ха, 333а/9,1ха, 334а/4,6ха, 335а/8,6ха, 335ж/1,2ха, 336а/19,9ха, 337а/0,9ха, 346а/2,0ха, 348в/7,0ха, 355а/2,0ха, 356д/5,1ха, 379а/13,8ха, 380ж/11,4ха, 380з/0,2ха, 383а/5,0ха, 384а/2,4ха, 385б/2,0ха, 386а/3,8ха, 386в/4,2ха, 387г/2,6ха, 387з/3,0ха, 389б/3,1ха, 390г/2,0ха, 391г/4,3ха, 391е/2,8ха, 393а/4,5ха, 394з/4,0ха, 395а/5,1ха, 395г/4,3ха, 399к/3,5ха, 400б/9,4ха, 401а/4,0ха, 401м/2,7ха, 402а/2,0ха, 403а/3,0ха, 404б/1,4ха, 404е/4,7ха, 405в/6,7ха, 405г/9,3ха, 405д/2,0ха, 405к/4,5ха, 407а/0,8ха, 407б/2,2ха, 407г/3,2ха, 1062б/5,1ха, 1063а/18,9ха, 1064б/13,2ха, 1065ж/1,7ха, 1065и/11,6ха, 1066в/12,1ха, 1066ж/6,0ха, 1067ж/6,3ха, 1078а/6,2ха, 1079а/4,0ха, 1079к/8,9ха, 1080в/2,9ха, 1081г/13,6ха, 1081д/3,0ха, 1082а/9,4ха, 1082з/2,2ха, 1082к/6,1ха, 1083а/4,1ха, 1083р/7,2ха, 1084в/2,2ха, 1084е/9,8ха, 1084к/2,1ха, 1088б/4,1ха, 1088д/4,3ха, 1088е/11,2ха, 1090а/8,9ха, 1090к/17,1ха, 1092и/2,3ха, 1093ж/9,8ха, 1094г/11,7ха, 1097д/6,3ха, 1098к/4,4ха, 1101з/3,2ха, 1101к/2,3ха, 1102в/6,0ха, 1115е/1,9ха, 1115ж/4,0ха, 1116г/11,8ха, 1118в/6,2ха, 1123а/2,3ха, 1127а/3,1ха, 1127е/12,9ха, 1131б/0,3ха, 1131ж/11,2ха, 1131л/10,7ха, 1137с/5,0ха, 1138б/2,3ха, 1138в/23,1ха, 1138з/22,0ха, 1140а/20,9ха, 1140д/22,8ха, 1141а/3,5ха, 1141г/13,5ха, 1141е/17,7ха, 1143а/2,2ха, 1143е/1,2ха, 1144б/4,7ха, 1144в/8,2ха, 1144д/4,9ха, 1151а/13,3ха, 1152а/10,0ха, 1157в/2,3ха, 1161д/6,7ха, 1164к/7,6ха, 1168д/14,2ха, 1168и/1,9ха, 1173а/10,1ха, 1174б/22,7ха, 2б/2,4ха, 2е/0,9ха, 3ж/2,2ха, 8а/0,8ха, 8б/2,6ха, 14в/1,2ха, 14д/1,7ха, 26ж/20,8ха, 38е/4,1ха, 46е/7,2ха, 49г/3,4ха, 49е/10,8ха, 53в/4,0ха, 135г/8,8ха, 155д/2,5ха, 155с/5,5ха, 186г/23,4ха, 203н/3,1ха, 207б/8,0ха, 207в/8,9ха, 207з/26,9ха, 211а/4,4ха, 211б/2,6ха, 216в/3,1ха, 216с/3,0ха, 216е/1,4ха, 216к/1,6ха, 216л/1,4ха, 216р/11,0ха, 216с/2/18,8ха, 216у/2/21,3ха, 218в/0,9ха, 233б/17,8ха, 335г/4,0ха, 335и/5,6ха, 337г/22,3ха, 337д/19,7ха, 337е/15,6ха, 337з/2,8ха, 338е/9,4ха, 338ж/12,1ха, 401ж/5,3ха, 403ж/5,4ха, 405б/1,9ха, 407в/16,8ха, 414н/13,5ха, 414т/21,5ха, 415м/1,8ха, 415н/3,3ха, 415с/3,9ха, 415ч/0,4ха, 415ш/0,4ха, 415б/1/13,1ха, 415н/1/4,4ха, 415ф/1/6,3ха, 415л/2/21,9ха, 1080ж/6,8ха, 1083б/9,8ха, 1083г/1,0ха, 1084л/21,6ха, 1086а/16,2ха, 1089а/5,5ха, 1095в/23,6ха, 1096д/10,2ха, 1141д/13,0ха, 1145б/1,1ха, 1165в/26,3ха, 1213ф/2,3ха, 1253з/9,3ха, 1253и/15,1ха, 216ц/2/7,1ха, 138в/9,0ха, 186з/6,0ха, 338д/0,8ха, 1066д/0,3ха, 1076б/6,2ха, 1085ж/14,6ха, 1094б/3,9ха, 1094е/8,2ха, 1094з/8,3ха, 1095г/11,6ха, 1099к/23,7ха, 1105в/6,7ха, 1127д/19,0ха, 1127з/7,4ха, 1137г/1,1ха, 1137е/11,5ха, 1137т/8,4ха, 1138и/2,8ха, 1144г/9,3ха, 1151в/7,1ха, 1158г/2,3ха, 1158д/10,0ха, 1161г/1,3ха, 1162и/9,9ха, 1162к/7,8ха, 1168е/8,2ха, 1175д/11,8ха, 1176и/9,5ха, 409в/1,4ха, 1064а/4,9ха, 1083к/11,0ха, 1085д/7,2ха, 1085е/4,8ха, 1088а/4,5ха, 1090м/1,7ха, 1097г/2,6ха, 1098о/7,2ха, 1104а/14,9ха, 1104в/1,2ха, 1104д/3,4ха, 1122а/7,4ха, 1123г/1,5ха, 1123д/6,3ха, 1127б/9,6ха, 1130а/5,9ха, 1135а/8,1ха, 1135е/18,5ха, 1135к/11,4ха, 1136а/3,4ха, 1145д/12,2ха, 1149г/10,3ха, 1164в/23,9ха, 1165а/21,0ха, 1199а/5,1ха, 1199б/18,2ха, 1199в/17,0ха, 1199г/14,1ха, 1200а/17,6ха, 1200б/17,6ха, 1200в/10,6ха, 1201а/23,4ха, 1201б/26,8ха, 1202а/19,0ха, 1202ж/14,9ха, 1202з/24,1ха, 1203з/15,6ха, 1203к/11,6ха, 1204а/5,6ха, 1204в/20,4ха, 1205б/1,6ха, 1205е/8,2ха, 1205з/7,7ха, 1205к/16,6ха, 1216в/8,8ха, 1216д/16,4ха, 43к/0,8ха, 405е/0,9ха, 1083в/1,5ха, 1096г/8,5ха, 1096з/2,6ха, 1097а/1,6ха, 1097б/2,0ха, 1097ж/7,6ха, 1116а/2,3ха, 1118г/5,4ха, 1130г/1,6ха, 1130е/1,2ха, 1136м/8,8ха, 1142е/6,2ха, 1154ж/6,7ха, 1158в/7,5ха, 1164б/0,9ха, 1199д/3,4ха, 1202б/1,4ха, 1202г/0,7ха, 1202д/0,2ха, 1202е/1,0ха,	
Обща площ на отделените горите във фаза на старост (7,3% от територията на стопанството)	2553.5 ха

Подотдели и площи /представителни образци/, в които няма да се извършват мероприятия:

91S0	
91M0	
91HO	

92AO	
91F0	
91G0	
91ZO	
9180	
келяв габър	

За всяка от горите, посочени в таблиците са представени някои основни характеристики и препоръчителни горскостопански практики.

1. G1.111. Middle European [*Salix alba*] forests. Крайречни заливни гори доминирани основно от бяла върба (*Salix alba*).

Крайречни растителни съобщества, формиращи тесни ивици от дървета по поречията на реките или гори върху стари заливни тераси на реките. Значението им е преди всичко защитно. Площите им са силно редуцирани, като последица от корекцията на реките и черпенето на инертни материали.

В тези гори или ивици растителност не се препоръчва да се водят горско стопански мероприятия, с изключение на сечи за подържане на проводимостта на речните корита. Тъй като попадат в системи за предпазване от вредното въздействие на водите, тези гори имат преди всичко защитно значение.

2. G1.213 (0). Flood-plain [*Alnus*] woods of slow rivers /Монодоминанти гори на черна елша (*Alnus glutinosa*) в долните течения на реките от Черноморско- Средиземноморския басейн/.

Това са изключително редки за територията на България и Югоизточна Европа съобщества с уникално биоразнообразие и функционалност. Те имат много важна защитна и противоерозионна роля, като не трябва да се пренебрегва и естетическата им стойност.

Поради факта, че са гранични екосистеми, те оказват благотворно влияние върху водните екосистеми посредством регулация на температурния режим и създаване на нови местообитания.

За да бъде запазен уникалният характер на тези гори се препоръчва в тях да се спре всякаква стопанска дейност. При необходимост от прилагане на мероприятиято “почистване на речните корита” да се дефинират конкретни параметри на намесата. Допустимо е да се премахват само дървета в рамките на речното легло, които при екстремни нива на водите има реална опасност да създадат условия за задръстване и/или пречат на речния отток.

Да се извършва периодичен мониторинг на териториите в които са разпространени тези гори. На местата където тези горски екосистеми са изчезнали или деградирани е необходимо да се приложат възстановителни мерки, които могат да включват възстановяване на нарушен хидрологичен режим, подпомагане естественото възобновяване на елшата и други характерни местните видове, както и изкуствено залесяване.

Не се допуска трансформация на тези гори в интензивни култури. Необходимо е да се постигне баланс между площите, заети от интензивни тополови култури и естествените крайречни екосистеми, доминирани от елша.

Необходимо е да се предприемат мерки за подобряване охраната на горите и преустановяване на незаконните сечи на елшови дървета.

Въвеждане на забрани за редуциране на площите на този тип местообитания с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

3. G1.223. South-east European [*Fraxinus*] - [*Quercus*] - [*Alnus*] forests /Заливни гори с участие на летен дъб (*Quercus robur*), полски ясен (*Fraxinus angustifolia* subsp. *oxycarpa*) и полски бряст (*Ulmus minor*), и наличие на лиани – *Smilax excelsa*, *Periploca graeca*, *Clematis vitalba*, *Hedera helix*, *Tamus communis*, *Vitis vinifera* subsp. *sylvestris*/.

Това са горски екосистеми със сложна структура, богато биологично разнообразие и висока продуктивност. Те зависят в голяма степен от хидрологичния режим на територията и особено от достъпа до подпочвените води (ППВ). Не трябва да се допускат мероприятия, водещи до спадане на нивото на ППВ, като дрениране, корекции на водните течения и др. В случаите на използване на подпочвените води за напояване и битови нужди е необходимо да се прави периодичен мониторинг за нивото на ППВ, като не се допуска понижаването му до критични стойности.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

За да бъдат запазени се препоръчва в тези гори да се преустанови всякаква стопанска дейност. Не се допуска трансформация на тези гори в интензивни култури. Необходимо е да се намери баланс между площите, заети от интензивни тополови култури и естествените крайречни екосистеми, доминирани от естествената крайречна растителност.

На местата където тези горски екосистеми са изчезнали или деградирани е необходимо да се приложат възстановителни мерки, които могат да включват възстановяване на нарушен хидрологичен режим, регулиране на инвазивните видове, подпомагане естественото възобновяване на местните видове (върби, каваци, елши) и изкуствено залесяване с местни видове.

При необходимост от прилагане на мероприятиято “почистване на речните корита” да се дефинират конкретни параметри на намесата. Допустимо е да се премахват само дървета в рамките на речното легло, които при екстремни нива на водите има реална опасност да бъдат изкоренени или пречупени, както и част от сухите дървета. При това

мероприятие все пак трябва да се осигури и запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с хралупи и т.н.

Необходимо е да се предприемат мерки за подобряване охраната на горите и преустановяване на незаконните сечи на крайречни дървета.

Въвеждане на забрани за редуциране на площите на този тип местообитания с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

Основна цел на управление на тези уникални горски екосистеми е тяхното запазване и възстановяване. В миналото площта им на територията на ДЛ е била значително по-голяма. Днес на много места все още съществуват условия и потенциал за възстановяването им.

В тези гори се наблюдава тенденция на изместване на летния дъб и бряста от полския ясен. За да се запази смесения състав на насажденията, е необходимо при провеждане на лесовъдски мероприятия да се толерират в дъбовите екземпляри, което означава осигуряване на достатъчно растежно пространство и/или възобновителни участъци. Възобновителни сечи да се извеждат с предимство в семеносни години за дъба. По възможност се извършва подпомагане на възобновяването чрез засяване на дъбов жълд. При извеждане на сечи се запазват в максимална степен лианите и дърветата с лиани.

Не се допуска паша на домашни животни в насажденията.

4. G1.6E. Pontic beech forests /Гори на източен бук (*Fagus orientalis*) от Понтийския регион, достигащи до Странджа и Източна Стара планина/.

Горите доминирани от източен бук на територията на ДЛС Шерба са разположени в долните части на полегати и стръмни склонове със северна компонента. Условията в тях позволяват прилагане разнообразие от лесовъдски системи, които трябва да осигурят тяхното структурно разнообразие и разнообразието на фази на развитие. Все пак приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, която ще осигури по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие. Да не се прилагат краткосрочни постепенни сечи, тъй като това води до формиране на едновъзрастни млади насаждения с хомогенна структура. Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивост и качествени им параметри.

В старите букови гори, които са разположени в дълбоките долове, е препоръчително да не се водят стопански мероприятия, тъй като това са местообитания на редица редки и застрашени животински видове.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на буковите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

5. G1.737. Eastern sub-Mediterranean white oak woods /Сухи и светли гори, доминирани основно от космат дъб (*Quercus pubescens*) с примес от други сухоустойчиви дървесни видове/.

Това са горски екосистеми, които в повечето случаи растат при екстремни условия по отношение на влажност и богатство на почвата. Видовият им състав е богат и често включва топлолюбиви понтийски елементи. Пресиленото им ползване в миналото и сега е довело до деградацията на първичните гори и почвата, негативна промяна на видовия състав и качеството на дървостоя, рязко намаляване на устойчивостта и продуктивността им. На територията на стопанството са представени две насаждения от този тип, които са с издънков характер и на повече от 3 ротации. Очакваното бъдещо засушаване на климата ще усложни още повече ситуацията в тези екосистеми, тъй като намалената им устойчивост е предпоставка за задълбочаване на деградацията им.

Този тип гори са силно уязвими от антропогенна намеса.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Приоритет при стопанисването на семенните гори с преобладание на космат дъб трябва да бъде поддържането и подобряването на устойчивостта и продуктивността им, а на издънковите гори превръщането им в семенни. Този тип гори са силно уязвими от антропогенна намеса и за всяко отделно насаждение трябва се прецени дали да се поставят дървопроизводителни цели. Постигането на тези цели обаче трябва да се осъществи чрез прилагане на адекватни лесовъдски системи.

За да спре процеса на деградация в тези гори е необходимо незабавно спиране на голите сечи и максимално ограничаване пашата на домашни животни в тях. Да се даде предимство на естественото възобновяване, а при нужда от залесяване да се използват местни видове и произходи. Трябва да се увеличи делът на сечите с дълъг възобновителен период, с оглед формиране на неравномерна пространствена структура и разнообразен видов състав. Да се ограничи прилагането на краткосрочно-постепенни възобновителни сечи. Отгледните мероприятия трябва да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта и качествените показатели на младите насаждения. При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури представянето на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на дъбовите съобщества.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Не се препоръчва намаляването на териториите с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

6. G1.76A4. Stranja [*Quercus polycarpa*] forests /Гори на източния горун (*Quercus polycarpa*) – чисти или смесени, най-често с благуна (*Quercus frainetto*) в Странджа и Източна Стара планина/.

Това са устойчиви за условията на ДЛС Шерба горски формации, които са в съответствие с условията на средата. При тяхното стопанисване е необходимо да се прилагат лесовъдски системи, които да осигурят тяхното структурно разнообразие и разнообразието от фази на развитие. Приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно постепенно-котловинната и неравномерно-постепенната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, осигуряваща по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие. Препоръчително е да се ограничи прилагане на краткосрочни постепенни сечи на големи територии, тъй като това води до формиране на едновъзрастни млади насаждения с хомогенна структура. Да не се извършват голи.

Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивостта и качествените им параметри. Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

Приоритет при стопанисването на издънковите гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази и етапи в развитието на дъбовите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

7. G1.7A1 9110 Euro-Siberian steppe [*Quercus*] woods

Това местообитание е представено от монодоминантни церови гори върху лъсови възвишения на северните части на Дунавската равнина и Лудогорието, от 100 до около 400 m надм. вис. Церовите гори заемат билната, заравнена част на тези хълмове или склоновете предимно с южно, югозападно и югоизточно изложение. Обикновено по източните и северните склонове те прехождат в ценози на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), а в Лудогорието - и на обикновен габър (*Carpinus betulus*) и планински ясен (*Fraxinus excelsior*). На най-ерозирани места, тези гори преминават в гори и храсталаци на келяв габър (*Carpinus orientalis*). Лъсовите седименти, върху които се развиват съобществата на цера, са предимно глинести, което се отразява на почвената покривка, която също е по-тежка и глинеста в сравнение с местата, където се срещат термофилните смесени церово-благунови гори. Почвите са основно черноземи (*Chernozems*) и файоземи (*Phaeozems*), а по-рядко - лесивирани (*Luvisols*). Те са сравнително богати и дълбоки, но са сухи, като засушаването се задълбочава през летните месеци. В този район климатът се отличава с изразена континенталност - големи температурни годишни амплитуди, лятно засушаване и сравнително малка годишна сума на валежите (между 500 и 600 mm).

Монодоминантните лесостепни церови гори са разпространени основно на север от линията, свързваща градовете Видин - Брусарци - Бяла Слатина - Койнаре - Летница - Павликени - Опака - Разград - Вълчидол - Варна. На юг, в границите на Предбалкана се увеличава участието на благуна (*Quercus frainetto*) и горите преминават в чисто благунови. Церовите гори са предимно издънкови, но се срещат и смесени със семенни индивиди. Повечето са на възраст между 40 и 60 години и с височина на дървесния етаж между 8 и 10-20 m. Склопът варира от 0,6 до 0,9. В дървесния етаж, освен *Quercus cerris*, участват сравнително често още *Q. pubescens*, *Q. frainetto*, *Q. virgiliana*, *Q. dalechampii*, *Q. pedunculiflora*, *Sorbus domestica*, *Pyrus pyraeaster*, *Ulmus minor*, *Acer campestre*. На места могат да формират втори дървесен етаж *Acer tataricum*, *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus*, с височина около 5-6 m, но по-често те участват в храстовия етаж. В Лудогорието, на по-влажни места (в доловете) се появяват и видове като *Tilia tomentosa*, *Carpinus betulus*, *Sorbus torminalis*. В храстовия етаж доминира глогът (*Crataegus monogyna*), а при осветляването на гората, често вследствие на антропогенната дейност (неправилно провеждани санитарни сечи и паша), на много места (например в Средна Дунавска равнина) той се замества от смрадликата (*Cotinus cogygria*). Етажът на смрадликата обикновено е около 1-1,5 m висок, но на най-осветените места достига и до 3-4 m. Други храстови видове, които сравнително често участват са: *Chamaecytisus hirsutus*, *Cornus*

mas, C. sanguinea, Euonymus europaeus, E. verrucosus, Prunus spinosa, Rhamnus cathartica, Rosa gallica, Viburnum lantana. В тревния етаж участват предимно видове, широко разпространени в дъбовите гори в България, но са примесени и с някои лесостепни елементи, характерни за светли гори и храсталаци. Най-често срещаните тревни видове в лесостепните дъбови гори са: *Allium fuscum, Betonica officinalis (= Stachys officinalis), Brachypodium sylvaticum, Buglossoides purpureocaerulea, Bupleurum praealtum, Clinopodium vulgare, Crocus flavus, Dactylis glomerata, Doronicum hungaricum, Festuca heterophylla, Fragaria vesca, Galium pseudaristatum, Geum urbanum, Glechoma hirsuta, Helleborus odorus, Iris sintenisii, I. variegata, Laser trilobum, Lathyrus niger, L. pannonicus, Lychnis coronaria, Muscari tenuiflorum, Peucedanum alsaticum, Sedum maximum, Serratula tinctoria, Tanacetum corymbosum, Teucrium chamaedrys, Verbascum phoeniceum, Viola odorata, Viscaria vulgaris.*

Лесостепните церови гори са част от големия комплекс на дъбовите гори от хълмистите равнини и предпланините на Югоизточна Европа от съюза *Quercion frainetto*, въпреки че показват преходна характеристика и някои от елементите са типични за лесостепния съюз *Aceri tatarici-Quercion*. Видове характерни за последния съюз са *Acer tataricum, Doronicum hungaricum, Lathyrus pannonicus*. В района на гр. Плевен тези горски ценози принадлежат към асоциацията *Cotino-Quercetum cerris*, която вероятно е по-широко разпространена в Северна България.

Лесостепните церови гори са били подложени на дългогодишно и силно антропогенно влияние - сечи, паша на селскостопански животни, опожаряване. Често (особено в Дунавската равнина и по-ограничено в Лудогорието) те имат много трудно възобновяване, а увеличаването на участието на някои храстови като смрадликата и житни треви, правят това възобновяване невъзможно. На много места тези гори са заменени от производни дървесни, храстови и тревни ценози - например на *Bothriochloa ischaetum (= Dichanthium ischaetum), Carpinus orientalis, Chrysopogon gryllus, Fraxinus ornus*.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория "застрашено местообитание".

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са устойчиви за условията горски формации, които са в съответствие с условията на средата. При тяхното стопанисване е необходимо да се прилагат лесовъдски системи, които да осигурят тяхното структурно и видово разнообразие, както и разнообразието от фази на развитие. Основна цел на стопанисването на издънковите гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни. Приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово-постепенната и неравномерно-постепенната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, осигуряваща по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие. Препоръчително е да се ограничи прилагане на краткосрочни постепенни сечи на големи територии, тъй като това води до формиране на едновъзрастни млади насаждения с хомогенна структура. Да не се извършват голи сечи. Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивостта и качествените им параметри. Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази и етапи в развитието на дъбовите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали "фаза на старост" (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Забрана за намаляването на площта на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

8. G1.7C4. Silver lime woods /Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*)/.

В насажденията в добро състояние да се удължи турнуса на сечта и да се провеждат подходящи отгледни мероприятия. Строг контрол при събирането на цветовете за стопански цели и недопускане сеч на клонови и цели дървета за тази цел.

9. G1.A4. Ravine and slope woodland /Смесени широколистни гори с участие на планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*), едроллистна липа (*Tilia platyphyllos*), обикновен бук (*Fagus sylvatica*), източен бук (*Fagus orientalis*) и др. разположени най-често на стръмни и урвисти места/.

Условията на месторастене позволяват да се поддържа уникален смесен състав в тези гори. На територията на ДЛС Шерба се срещат насаждения, доминирани от обикновения явор, които са изключително редки. Тъй като част от смесените широколистни гори растат на непродуктивни терени се изисква за всяко конкретно насаждение да се направи оценка за ползата от поставяне на производствени цели. При стопанисването им е необходимо да се прилагат лесовъдски системи, които да осигурят тяхното структурно и видово разнообразие. Приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура и запазване на дендрологичното разнообразие. Да не се прилагат краткосрочно-постепенни сечи. Да не се извършват голи сечи и реконструкции. Не се препоръчва изкуствено възобновяване, особено с нетипични за района и/или езотични видове. Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивост и качествените им параметри. Да се ограничи пашата на домашни животни в насажденията.

Приоритет при стопанисването на издънковите гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

10. G1.913 Hercynio-Alpine [*Betula*] woods /Естествени чисти и смесени насаждения на *Betula pendula* с участието на *Fagus sylvatica*/

Това съобщество е с участие на два дървесни вида с контрастни екологични характеристики, което поставя въпроса за неговата устойчивост във времето. В голяма степен сегашното му състояние е резултат от антропогенно влияние, изразяващо се в изсичане, паша и опожаряване на коренните насаждения. Дългосрочното му съществуване е възможно на територия, която предлага разнообразие от микро-местообитания с различни характеристики. Например, склонове в които има комбинация на сравнително обезпечени с влага места и по-дълбоки почви (дерета) и части с дефицит на влага и по-неплодородна, силно каменлива почва.

Динамиката на видовият състав в дългосрочен аспект ще зависи от комбинацията на микро-условия на месторастене. Участието на брезата, която е пионерен вид, ще намалява и ще се запази само в местата в които тя има конкурентно предимство – силно каменливи почви и дефицит на влага.

Лесовъдските мероприятия трябва да запазват смесения характер на насажденията без обаче да влизат в противоречие с естествената им динамика, т.е. не трябва да се стремят да запазят на всяка цена брезата на местата, където тя няма конкурентно предимство. Препоръчва се извеждането на неравномерно-постепенна сеч с възобновителен период 35-40 години и интензивност на отделните намеси – около 25%.

11. Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми.

Като основни характеристики на горите във фаза на старост могат да бъдат посочени:

1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;
2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клонови;
3. Дървета с масивни живи клонови (често с диаметър по-голям от 25 см);
4. Дървета с белези от пожар или дървета с хралупи;
5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
7. Неравномерна пространствена структура.

Като гори във фаза на старост са отделени 5% от територията на горскостопанската единица по представения по-горе списък в Таблица 4. Те са относително равномерно разпределени на територията, като площта на един комплексите от стари гори е по-голяма от 40 ха. При избора на тези насаждения е осигурена свързаност на комплексите. Препоръчително е тези параметри да се запазят и поддържат и в дългосрочен план.

За поддържане на характеристиките на горите във фаза на старост определените насаждения трябва да се оставят на естествената им динамика. В тях не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 50% от горските територии на стопанството/. Приблизително 160 до 230 години са нужни за да се формира гора със характеристики, на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността ѝ зависи много от дървесния състав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастене (периодът е по-кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по-бавно в сравнение с хетерогенната).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 3

След определяне на горските екосистеми, представляващи ВКС 3, и разпространението им на територията на горскостопанската единица, те трябва да се стопанисват по начин, който да поддържа и/или подобри природозащитното им състояние.

Препоръки за стопанисване на отделните видове горски екосистеми, представляващи ВКС 3, са представени в Приложение 4А.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Тази част от управлението на ГВКС включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на вида гора, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора. За разработването и прилагането на такава програма може да се наложат консултации с експерти в областта на дендрологията, ботаниката и природозащитата. Консултации и информация могат да се получат и от съответните институции (поделенията на МОСВ и ИАГ).

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Мониторинг се провежда най-малко веднъж годишно, но е възможно и сезонно отчитане,

ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.

2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, размерите, разположението и честотата, в която се срещат празни пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличие на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.

3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.

4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което да запознае всички с ограниченията във връзка с наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

5. При извършване на мониторинга може да се окаже, че горскостопанските планове / плановете за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси консултация с експерти, които да определят дали има пропуски в плановете и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на съответната екосистема(и). При установяване необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или в защитени територии.

ЗАПЛАХИ:

- Намаляване на процента на лесистост.
- Намаляване на процента на ГФС.
- Изчистване на насажденията от мъртва и биотопна дървесина, в т.ч. дървета с хралупи, единични и групи със стари дървета.
- Изкуствено залесяване на естествени открити пространства.
- Антропогенна фрагментираност на територията.

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ., ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните групи гори съгласно основните им функции:

- Гори представляващи единствени източници на питейна вода
- Гори от решаващо значение за водосбора
- Гори с решаващо противоерозионно значение
- Гори с пожарозащитни функции
- Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството

На територията на ДЛС Шерба са представени всички пет горепосочени категории, съгласно критериите на Националното ръководство за ГВКС.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички горски територии в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по

реда на Наредба 3 от 2002 г. За ВКС се считат също и горски територии около и/или в близост до източници за питейно-битово водоснабдяване, но без определени официални санитарно-охранителни зони.

След проведена консултация с отдел "Воден и водностопански кадастър" към Басейнова дирекция "Черноморски район" – Варна се установи, че към настоящият момент няма процедури по определяне на нови санитарно-охранителни зони, съгласно Наредба №3. В ГСП от 2011 г. и 2016 г., също няма описани санитарно-охранителни зони по старата нормативна база.

За територията на ДЛС Шерба екипът определи следните отдели и подотдели, които имат тази консервационна стойност (Таблица 5). Това са насаждения, които са около съществуващи каптажи и предполагат снабдяване на населените места с вода за питейно-битови нужди.

Таблица 5. Списък на отдели и подотдели, определени за ВКС 4.1 за територията на ДЛС Шерба:

Водохващания за питейни цели	[REDACTED]
Каптажи с. Горен чифлик	[REDACTED]
Горски чешми и кладенци	[REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

1. Горският стопанин е длъжен да се съобразява с режимите на стопанисване и опазване, съгласно Наредба 3 от 2002г. за санитарно-охранителните зони около водоемите за питейно и битово водоснабдяване.

2. Когато няма обособени санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода се използват посочените в определението за ВКС 4.1. изисквания. Да се разработят специфични мерки за стопанисване и опазване, съответстващи на изискванията на Наредба 3 от 2002г. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

- Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв. В случаите, когато водоизточника е каптаж или извор, поръчителна добра практика е зоната около него да се остави без лесовъдска намеса като остров на старостта;

- Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;

- Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;

- Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е висока от 0.8, тъй като се увеличава процента на евапотранспирация;

- Забрана за използване на голи сечи;

3. Трябва да се извършва обучение на персонала, който участва в горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознае персонала с ограниченията от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.

4. В процеса на учредяване на СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсации за пропуснатите ползи или увеличените разходи при стопанисването на тези гори.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ или водностопанските фирми. За водоизточниците, които не са включени в горепосочения мониторинг, се провеждат периодични консултации със съответните заинтересовани страни.

ЗАПЛАХИ:

- Намаляване на пълнотата на насажденията под 0,5.
- Складиране на дървесина непосредствено във водните течения.
- Извършване на подвоз и извоз на дървесина, когато почвата е мокра и/или преовлажнена.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички горски територии, които представляват:

1. Горски територии във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);
3. Горски територии, представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или включени в 200 метровата ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis* в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);
7. Горски територии, включени в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите, чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2002 г.

За територията на ДЛС Шерба са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 4 и 6 от определението, съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС.

За териториите на ДЛС Шерба съгласно данните от инвентаризация за ГСП и по критериите от горното определение за изследвания район и теренни проучвания са определени отдели и подотдели, отговарящи на тази консервационна стойност. Те са систематизирани в Таблица 6.

Таблица 6. Списък на отдели, представляващи гори по определението за ВКС 4.2. за ДЛС Шерба:

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.2.	Отдели
Точка 4. Крайречни естествени гори от <i>Q. pedunculiflora</i> , <i>Q. robur</i> , <i>Fr. oxycarpa</i> , <i>Ulmus minor</i> , <i>U. laevis</i> , <i>Salix alba</i> , <i>Alnus glutinosa</i> , <i>Populus alba</i> , <i>P. nigra</i> , <i>Platanus orientalis</i> , попадащи в заливаемата тераса на речното течение	[REDACTED]

Точка 6. Гори в 100 метровата ивица на река Камчия	

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.2

1. Да се картира местоположението на всички територии в горскостопанската единица, които потенциално представляват ГВКС 4.2. Препоръчва се да се използва информация от горскостопанските планове и консултации с експерти. Да се направи теренна проверка за установяване на коректността на информацията.
2. Установените гори с водоохранни и водорегулиращи функции се картират.
3. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с поддържане и подобряване на ВКС 4.2. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:
 - Във връзка с намаляване повърхностния воден отток да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
 - При нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване на лесистостта на водосбора;
 - Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
 - Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5; } Забрана за използване на голи сечи;
 - Използват се технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина;
 - След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища);
 - В териториите, заети от съобщества на *Pinus mugo*, не се води стопанска дейност.
4. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията от наличието на ВКС и мерките за опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.2

Да се организира и прилага система за годишен мониторинг, която да отчита състоянието и измененията в ключови параметри на горите, представляващи ГВКС 4.2. Препоръчително е да се използват и данни от мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ или водностопанските фирми.

ЗАПЛАХИ:

- Замърсяване с битови отпадъци.
- Извършване на подвоз и извоз на дървесина, когато почвата е мокра и/или преовлажнена.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

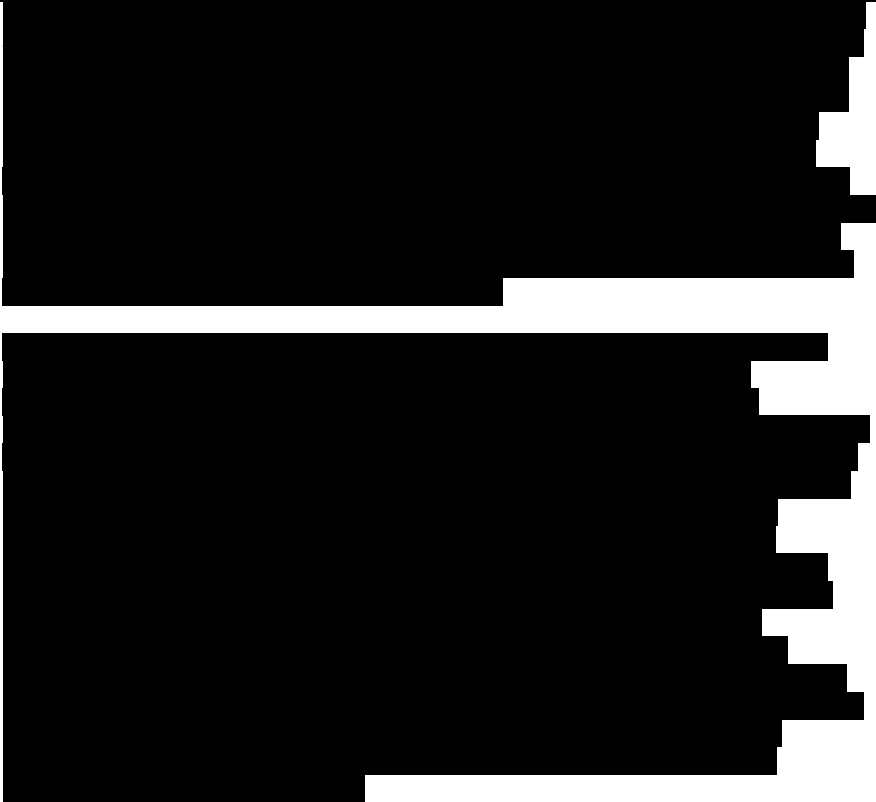
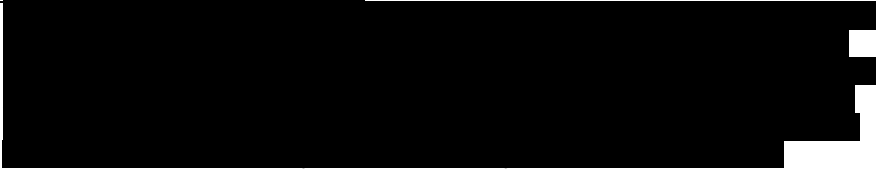
В България за ГВКС се приемат всички горски територии, представляващи:

1. Горски територии с наклон над 30 ° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина поголяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;
2. Гори създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси,
3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна

област с наклон над 20°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°;

От ДГТ на територията на ДЛС Шерба за тази консервационна стойност се покрива с определението по т. 1 и 2. В т. 2 са включени ГТ, които попадат в еднокилометровата ивица около Черно море и имат брегозащитни функции, съгласно ЗГ и ППЗГ. ГТ отговарящи на критериите за ВКС 4.3, определени по данни от ГСП и след проведените с горските стопани интервюта на територията на ДЛС Шерба са представени в Таблица 7.

Таблица 7. Списък на отдели и подотдели по определението за ВКС 4.3 за ДЛС Шерба:

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.3	Отдели и подотдели
Точка 1. ГТ с наклон над 30°	
Точка 2. Гори създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси	

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1. Стопанисването на гори, представляващи ГВКС 4.3, трябва да е съгласно изискванията на ЗГ по отношение на горите със специално предназначение и с насока към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.
2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:
В горите с решаващо противоерозионно значение:

- Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;

- Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;

- Да се водят предимно отгледни и санитарни сечи;

- В насаждения от лесно възобновяващи се издънково дървесни видове се допуска сеч за подмладяване на растителността;

- При много стръмни терени (31-45°) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;

- При каменливи и урвисти терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;

- При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка.

- При необходимост се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;

В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:

- Не се допуска извеждането на сечи;

- Провеждат се мероприятия за подпомагане допълнителното настаняване на растителност;

- Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

В горите с решаващо значение за защита от лавини:

- Наложителна е оценка на стабилността на насаждението и мерки за нейното подобряване при необходимост;

- При необходимост от провеждане на лесовъдски мероприятия се препоръчва внимателна намеса с ниска интензивност;

- Не се допуска извеждането на голи сечи;

- При извеждане на възобновителни сечи не трябва да се отварят пространства с големи размери, както и такива разположени по посока на склона;

- Формиране и поддържане на разновъзрастни насаждения, с групов структура и максимална пълнота.

- Провеждат се мероприятия за подпомагане допълнителното настаняване на растителност;

- Не се допускат никакви стопански мероприятия в клековите формации.

3. Да се определят извозните пътища, временни складове и сечищата, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобив задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, застрашени от ерозия и/или в които мониторингът показва активизиране на ерозионни процеси.

5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което да го запознае с ограниченията от наличието на ВКС и мерките за опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1. За горите, представляващи ГВКС 4.3, да се организира и прилага система за годишен мониторинг. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации с експерти от РИОСВ.

2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва краткосрочен и дългосрочен мониторинг:

- краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ).

Наблюдение – всяка година;

- дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г. 35

3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:

- При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;
- Площна динамика на свлачището;
- Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;
- Наблюденията се извършват всяка година.

4. За горите с решаващо значение против формиране на лавини се отчита наличието на лавинна дейност. Наблюденията се извършват всяка година.

ЗАПЛАХИ:

- Прилагането на лесовъдски системи, при които пълнотата на насаждението да се намалее под 0,5.

- Извеждане на госкостопански мероприятия на каменливи и урвеси терени.
- Използването на техники и технологии нарушаващи почвената покривка.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. и максимум 250 м. и състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и тополови култивари.

За територията на ДЛС Шерба са определени горите отговарящи на тази консервационна стойност въз основа на геобазата данни и теренни проучвания, възлизаци на площ около 1669,5 ха. Определени са широколистни гори с преобладание на зимен дъб, цер, благун, източен бук, липа и други видове, отговарящи на изискванията за големина на заеманите площи. Посочени са подотделите, съответстващи на тази консервационна стойност, които са дадени в Таблица 7.

Таблица 7. Списък на отдели и подотдели по определението за ВКС 4.4 за ДЛС Шерба:

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.4	Отдели и подотдели
	<div style="background-color: black; height: 15px; width: 100%;"></div> <div style="background-color: black; height: 15px; width: 95%;"></div> <div style="background-color: black; height: 15px; width: 90%;"></div> <div style="background-color: black; height: 15px; width: 95%;"></div> <div style="background-color: black; height: 15px; width: 90%;"></div> <div style="background-color: black; height: 15px; width: 75%;"></div> <div style="background-color: black; height: 15px; width: 95%;"></div> <div style="background-color: black; height: 15px; width: 95%;"></div> <div style="background-color: black; height: 15px; width: 95%;"></div> <div style="background-color: black; height: 15px; width: 40%;"></div>

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.4

1. Трябва да се осигури целостта на гората срещу пожари. Фрагментирани гори, гори с отворен склоп или гори, в които е воден дърводобив с висока интензивност, са попредразположени към пожари.
2. В наличните ивици широколистни гори да се запази и поддържа широколистния състав на гората. При стопанисването им да не се допуска понижаване на пълнотата под 0.7.
3. При липса на подобни ивици да се планира създаването на буферни зони от пожароустойчиви дървесни видове с подходящи схеми на залесяване.
4. Да се разработят планове за борба с пожарите, които включват стандартни оперативни процедури за борба с пожарите и обучение на персонала, съгласно горското законодателство в страната.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.4

В горите, представляващи ГВКС 4.4, се извършва годишен мониторинг за честотата и площното разпространение на запалванията и пожарите в горскостопанската единица. Да се организира и прилага система за годишен мониторинг, която да отчита състоянието и измененията в ключови параметри на тези гори.

ЗАПЛАХИ:

- Изсичането на широколистни гори в иглолистни.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критични функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси и защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;
2. Крайречни гори, доминирани от различни представители на род *Salix* по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи води на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).
3. Гори, създадени за защита на инженерни съоръжения.

При анализа се установи, че на територията на ДЛС Шерба са представени гори отговарящи на определенията на т.3. На базата на данни от инвентаризацията за лесоустройствен проект на ДЛС Шерба са определени насаждения за защита на първокласни пътища. Те са описани в Таблица 7.

Таблица 7. Списък на отдели и подотдели, определени като ВКС 4.5:

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.5.	Отдели и подотдели
Точка 3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения	[REDACTED]

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5

1. Необходимо да се оцени реалните и потенциални заплахи за ключовите горски функции от горскостопанските дейности. След оценката да се извършат и консултации с местните общности, съответните експерти и органи за да се получи информация за въздействието на други дейности върху идентифицираните горски територии и да се предприемат мерки за намаляване на потенциални бъдещи заплахи.
2. След оценката на заплахите, да се разработят мерки за запазване или възстановяване на нарушени територии / функции.
3. За горите, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, с най-добър ефект в практиката се утвърждава ажурният (продухваем) тип полезащитен пояс. Би следвало стопанисването да е насочено към оформянето и подържането именно на такъв тип пояси, чрез формиране на дървесен (горен) етаж и храстов (долен) етаж, като ажурността по цялата височина е не по-малка от 50% при равномерно разположение по дължина.
4. В крайречните гори от значение за рибните популации, се препоръчва да не се планират и провеждат стопански мероприятия. При необходимост се планират и провеждат дейности за възстановяване на крайречните горски съобщества.
5. В горите за защита на инженерни съоръжения отгледните сечи се водят с умерена интензивност. Възобновителните мероприятия трябва да осигурят плавен преход между старото и новото поколение гора, който да не намалява съществено защитните ѝ функции – да се прилагат само сечи с дълъг възобновителен период.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5

За горите, представляващи ГВКС 4.5, да се организира и прилага система за годишен мониторинг, която да отчита състоянието и измененията в ключови параметри на тези гори. Да се използват съвременни картови материали и теренна информация. Необходимо е да се следи за изменения на добивите в обработваемите земи и на рибните ресурси в съответните територии.

ЗАПЛАХИ:

- Намаляване площите на крайречните гори

ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ.

Много консервационни концепции са основани на факта, че дейностите на хората винаги има негативно влияние върху горите. Понятието “гори с висока консервационна стойност” (ГВКС) се различава от тях по това, че признава част от горите за абсолютно необходими за благоденствието на хората. Целта е да се запазят поминъка и сигурността на местните общности, получавани от горите – не само за общностите, зависими от гората, но и за всяка общност, която получава значителни и незаменими приходи, храни и други ползи от гората. ВКС 5 се отнася единствено до основните безалтернативни потребности на хората от горите.

Една гора може да има статут на ГВКС, ако местните общности получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства или материали за строителство, без да

имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

В България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на общностите от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- Дърва за огрев и битови нужди;
- Паша и фураж – сено и листна маса;
- Гъби;
- Други недървесни продукти – лечебни растения, горски плодове, гъби, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

Територията на ДЛС Шерба ТП обхваща райони от 3 общини. Включени са Община Долни чифлик и Община Бяла с всички землища в тях, общо 23 на брой- гр. Долни Чифлик, с. Кривини, с. Старо Оряхово, с. Детелина, с. Ново Оряхово, с. Шкорпиловци, с. Рудник, с. Юнец, с. Солник, с. Бърдарево, с. Голица, с. Булаир, с. Пчелник, с. Горен чифлик, с. Гроздьово, с. Нова Шипка, с. Венелин, гр. Бяла, с. Самотино, с. Горица, с. Господиново, с. Попович и с. Дюлино. На територията на ДЛС Шерба ТП попадат части от землищата на с. Близнаци и Равна гора от Община Аврен.

Горите на територията на стопанството заемат 35946 ха, а лесистостта му е средно около 60 %, макар и да варира значително между различните землища. Значителната лесистост на повечето от землищата, която е над средната за страната (30 %), говори за значението на горите като фактор за социално-икономическото развитие на района. Горите на територията на ДЛС Шерба имат значение и като източник на строителна и технологична суровина и с техните почвозащитни, водоохранни, рекреационни функции и значение за туризма.

Горите на територията на стопанството са преобладаващо държавна собственост. Горите на частни и юридически лица, както и общинските гори са с незначителна площ - общо около 3 % от горите и земите от горския фонд.

Икономическото значение на горите на територията на ДЛС Шерба е преди всичко, като източник на строителна дървесина за нуждите на дървопреработващата индустрия и по-малко, като източник на дърва за огрев за задоволяване нуждите на местното население. Факт е, съгласно данните за ползванията от предходни години, че от добиваните общо за стопанството дърва за огрев, местното население консумира само около 1/5 от обема (добива на дърва годишно възлиза около 15000 м3 плътни).

Всички ползвания на горски ресурси са организирани, при събиране на такси за странични ползвания - гъби, билки, горски плодове и други, се отчисляват такси и за общините. Местното население не е ограничено и отделно от това събира горски продукти за собствени нужди или за допълнителни доходи. Съгласно горскостопанския план на стопанството е предвидено възможен добив на 1500 кг. гъби годишно (сврачкула, булка гъба, сърнела, пънчушка и др.) и 1500 кг. билки (липов цвят, жълт кантарион, риган, лайка и др.).

От гледна точка на ловните дейности, те се извършват съгласно одобрени Ловоустройствени планове за цялата територия. На територията на ДЛС Шерба, предоставената ловностопанска площ се стопанисва от 3 бр. ловнорибарски сдружения:

- ЛРС „Балкан“ със следните ПЛР: „Нова Шипка“, „Гроздьово“, „Горен чифлик“, „Пчелник“, „Голица“, „Долни чифлик“, „Кривини“, „Бърдарево“, „Шкорпиловци“, „Рудник“, „Горица“, „Бяла“, „Попович“, „Дюлино“, „Господиново“.

- ЛРС „Варна 2012“ с ПЛР „Старо Оряхово“.

- ЛРС „Балкан 2012“ с ПЛР „Солник“.

Дивечовият състав на територията на стопанството е разнообразен, обхващащ видовете: благородин елен, елен лопатар, сърна, муфлон, дива свиня, див заек, катерица, чакал, лисица, белка, черен пор, язовец, дива котка, златка, видра, невестулка, яребица, пъдпъдък, гривек, гургулица, гугутка. Ихтиофауната е представена с шаран, сом, каракуда, щука, кефал, червеноперка, както и черноморските видове риби. Във връзка с ловните дейности ловните дружинки са в преки взаимоотношения с ДЛС Шерба. При извършване на горскостопански дейности в излетните дни за лов, служителите на ДЛС Шерба уведомяват председателите на съответните дружинки за да се съгласуват дейностите и не пречат една на друга.

С изключение на с. Самотино, всички населени места в района са свързани по между си с общинските, областния център гр. Варна и с останалата част от страната, с асфалтови пътища, в относително добро състояние. През територията на обекта преминава първокласният път Бургас-Варна и железопътната линия Синдел - Старо Оряхово, която понастоящем не е в експлоатация. От градовете Долни Чифлик и Бяла има автобусни линии обслужващи селата в района и свързващи общинските центрове с гр. Варна. Във всички села са открити телефонни станции или постове, свързани с националната телефонна мрежа.

Добрата инфраструктура, неголемите ползвания на местното население сравнени с общия обем на добиваните ресурси от страна на стопанството и не високия процент заетост на местното население в извършването на горските работи не могат да се смятат за пример за зависимост на населението от конкретни горски територии, както и не могат да се приемат за безалтернативност в приходите на домакинствата на територията на ДЛС Шерба.

Развитите туризъм, земеделие и търговия в района, както и проведените консултации с кметствата, дърводобивни фирми, представители на местното население в региона, показват също, че местното население не е безалтернативно по отношение ползванията и приходите от горите и поради това може да се смята, че ВКС 5 не се проявява на територията на ДЛС Шерба .

Високото социално значение на горите на територията на стопанството, особено на тези в крайбрежните зони, не могат да се ограничат само със значението им за осигуряване нуждите на местното население, поради засилващия се интерес за развитие и разширяване обхвата на туристическите дейности извършвани върху територията. В този смисъл може да се каже, че съответните горски територии имат социално значение от национален мащаб. В ущърб на интересите на стопанството и местното население ще бъдат дейности като смяна на предназначението на земите от горския фонд на такива места. Пример за това е заявения интерес за подмяна собствеността и предназначението на горите и земите от горския фонд в отдели от ■■■ до ■■■.

УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 5

1. Определяне на заплахите и източниците на заплахата за определените ВКС и оценка на потенциалния вреден ефект на дейностите, провеждани в горите върху тези ресурси.
2. Определяне на потенциалните конфликти между екологичните и социалните аспекти на ВКС.
3. Работа с общностите за определяне на конкретни територии с наличие на това ВКС, чието стопанисване трябва да се съгласува със съответната горскостопанска единица.
4. При установяване наличието на това ВКС, да се ревизират дейностите в лесоустройствените планове и проекти и стратегиите за развитие на общините, с оглед запазване на консервационната стойност.

УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 5

1. Определяне на текущото състояние и тенденциите за промяна на ВКС 5.

2. Отразяване на резултатите от мониторинга и преразглеждане на дейностите в лесоустройствените планове и проекти и стратегиите за развитие на общините.

ЗАПЛАХИ:

- Браконьерство
- Замърсяване с битови отпадъци или химически вещества.
- Изкореняване и повреда на индивидите

ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО / ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата (недвижимо културно наследство). Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии. В същото време в горски територии съществуват и важни за културата и историческата памет на местните общности места, които не са описани от държавните органи. Поради спецификата на социално-икономическите условия в България, развитието на разнообразни форми на туризъм (екотуризъм, познавателен туризъм, пешеходен туризъм, фотолов и др.), пряко свързани с горските територии е от ключово значение за много от местните общности, вкл. за поощряване и запазване на местните традиции и култура. В този смисъл във ВКС 6 са включени и горски територии от значение за туризма, когато той подпомага и поощрява запазването на местните традиции, бит и култура.

1. Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти от Приложение 7;
2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;
3. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;
4. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;
5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.
6. Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места.
7. определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

За територията на ДЛС Шерба бяха идентифицирани 4 обекта в горски територии, отговарящи на изискванията в определението по ВКС 6 към Националното ръководство за определяне на ГВКС. Обектите са определени чрез проведени консултации с местните власти в общината и дирекцията на ДЛС Шерба.

„Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора.“:

1. “Голямото кале” - отдел █████

“Голямото кале” е една от първите средновековни крепости от IV-V век, чиито останки попадат в землището на гр. Долни Чифлик. Крепостта е играла важна охранителна роля до VI век, предпазвайки териториите на юг от Стара планина от варварите. Самата крепост е била изградена от камъни и тухли, оборудвана с наблюдателни кули. Вътре в крепостта са открити останки от други административни сгради.

2. Руини на църква – отдел █████

Останките от малка църква се намират в землището на с. Самотино. Не са обект на посетителски или местен интерес.

„Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора“:

1. Местност “Горска барака”

В периода 1982-1984 год. местността е била средище на общонародни събори и надпявания. Към момента на проучването тази традиция е позагубена. При желание на регионалните администрации е възможно да се подновят традиционните мероприятия, затова отнасяме местността „Горска барака“ като потенциално място с консервационна стойност 6.

2. Древно-римски останки от защитна стена „Гермето”

Намират се в землището на с. Голица в местностите „Борун” и „Градище”, представляват забележителност за туристи от цялата страна. Там се провежда традиционния Вайковски фолклорен събор ежегодно през първата седмица на август.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6

1. Стопанисването да се извършва съобразно режимите на обектите на недвижимото културно наследство (паметници на културата), определени в техните заповеди, когато има такива.
2. Препоръчително е в горите, определени като ВКС 6 да не се провеждат стопански мероприятия с изключения на сечи за отстраняване на опасни за безопасността на хората дървета.

3. Ако все пак се вземе решение за провеждане на лесовъдски мероприятия същите се съгласуват с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.) за да се определят и запазят ключовите естетически характеристики на гората. Не се планират и провеждат мероприятия, водещи до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС. Да не се извършват сечи (напр. голи сечи, краткосрочнопостепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност), които биха намалили естетическия облик на гората в близост до важните за културата, традициите и туризма места. Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората чрез запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета и др.).

4. През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

1. Да се извършва проверка дали ГВКС запазва критична значимост съгласно определението за ВКС 6 през пет годишен период (консултации с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.).

2. Ежегодно да се извършва контрол по спазването на режимите на обектите на недвижимото културно наследство (паметници на културата), определени в техните заповеди.

3. Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в горскостопанските планове и съобразени с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.

4. Препоръчително е мониторингът да включва и документална проверка и снимков материал

ЗАПЛАХИ:

- Промяна на ландшафта и облика на местностите
- Понижаване на стойностите на гората като ВКС